

Қарақалпақстан Республикасы денсаулықты сақтау министрлиги хәм Өзбекстан денсаулықты сақтау хызметкерлери кәсиплик аўқамының Қарақалпақстан Республикасы кеңесиниң қоспа қарары менен тастыйықланған.
(28.05.2021 ж. № 01/3438, 28.05.2021 ж. 1-24 “с”)

**Қарақалпақстан Республикасы денсаулықты сақтау министрлиги
хәм Өзбекстан денсаулықты сақтау хызметкерлери кәсиплик
аўқамының Қарақалпақстан Республикасы кеңеси арасында
2021-2023-жыллар ушын дүзилген
ТАРАҰ КЕЛИСИМИ**

Қарақалпақстан Республикасы
Бәнтлик хәм мийнет қатнасықлары
министрлигинен 2021-жыл 28 май
күни дизиимнен өткен.
№ 13/02-01/04-9584

Нөкис қаласы

**Қарақалпақстан Республикасы денсаулықты сақлау министрлиги хәм
Өзбекстан денсаулықты сақлау хызметкерлери кәсиплик аўқамының
Қарақалпақстан Республикасы кеңеси арасында дүзилген**

ТАРАҰ КЕЛИСИМИ

I. УЛЫҰМА ҚАҒЫЙДАЛАР

1.1. Қарақалпақстан Республикасы денсаулықты сақлау министрлиги (буннан кейин текстте “Министрлик” деп жүргизиледи) хәм Денсаулықты сақлау хызметкерлери кәсиплик аўқамы Қарақалпақстан Республикасы кеңеси арасында (буннан кейин текстте “Кеңес” деп жүргизиледи) Өзбекстан Республикасы Конституциясы, Мийнет кодекси (буннан кейин текстте “МК” деп жүргизиледи) хәм Өзбекстан Республикасының “Социаллық шериклик ҳаққында”ғы, “Кәсиплик аўқамлары ҳаққында”ғы, “Жәмәтлик қадағалауы ҳаққында”ғы Нызамлары, Тараў кәсиплик аўқамы Уставы, Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети, Өзбекстан кәсиплик аўқамлары Федерациясы Кеңеси, Өзбекстан Жумыс бериўшилер конфедерациясы арасында социаллық-экономикалық мәселелерге байланыслы дүзилген “Бас келисим” (буннан кейин текстте “БК” деп жүргизиледи) хәм Тараў келисими (буннан кейин текстте “ТК” деп жүргизиледи)не тийкар дүзилген усы Келисим төмендеги бағдарларды өзиниң ишине алады:

- мийнетке ис ҳақы төлеў, мийнет шәртлери хәм оны қорғаў, мийнет хәм дем алыў тәртиби;

- баҳалардың өзгерип барыўына, инфляция дәрежесине, келисимде белгилеп қойылған көрсеткишлердиң орынланыўына қарап мийнетке ис ҳақы төлеўди тәртипке салыў механизми;

- ең кем муғдары нызам хўжетлеринде көзде тутылатуғын компенсация түриндеги қосымша төлемлер;

- хызметкерлердиң жумысқа орналасыўына, оларды қайта оқытыўға көмеклесиў;

- экологиялық тәрептен қәуипсизликти тәмийинлеў хәм де өндиристе хызметкерлердиң денсаулығын қорғаў;

- хызметкерлер хәм де олардың шаңарақ ағзаларын социаллық қорғаў бойынша арнаўлы илажлар;

- мәмлекетлик мәкемелерди меншиклестириўде хызметкерлердиң мәплерине әмел етиў;

- майыплар хәм жаслар (соның ишинде он сегиз жасқа толмаған шахслар) мийнетинен пайдаланыў мақсетинде олар ушын қосымша жумыс орынлары шөлкемлестириўши мәкемелерге берилетуғын жеңилликлер;

- социаллық шериклик тийкарында өз-ара еки тәреплеме бирге ислесиўди раўажландырыў, жәмәтлик шәртнамаларын дүзиўге көмеклесиў, мийнет тартысларының алдын алыў, мийнет тәртибин беккемлеў;

- хызметкерлер турмыс дәрежесиниң төменлеўиниң алдын алыў социаллық-экономикалық кепилликлерин тәмийинлеў, олардың хуқықларын хәм нызамлы мәплерин қорғаў;

- нызамлар хәм басқа норматив хўжетлер менен белгиленген нормалар хәм қағыйдаларда көрсетилгенинен абзалаырақ мийнет шәртлери хәм социаллық-экономикалық шәртлер киргизиў;

- хызметкерлердин хуқықый саўатханлығын, мәдениятын, руўхый-ағартыўшылық билимлерин асырыў, медицина деонтологиясы хәм этика принциплерине әмел етиў ис-илажларды әмелге асырыў хәм семинарлар шөлкемлестириў;

- мәкемелер, кәрханалар, шөлкемлерде (буннан кейин текстте “Мәкеме” деп жүргизиледи) хызметкерлердин мийнетин хәм денсаўлығын қорғаўды тәмийинлеў;

- кәсиплик аўқам шөлкемлерине нызамшылықта белгиленген ўәкилликлер бериў хәм олардың искерлиги ушын шараят жаратыў.

1.2. Келисим 2021-2023-жылларға дүзилп, тәрәплер тәрәпинен қол қойылғаннан соң Қарақалпақстан Республикасы Бәнтлик хәм мийнет қатнаслары министрлигинен дизимнен өткен күннен күшке киреди хәм жаңасы қабыл етилгенге шекем әмелде болады. Усы жыллар даўамында тәрәплер Келисимнің бәнтлерине өзгерис хәм қосымшалар киргизиўи мумкин. Олар тәрәплердин разылығына бола қабыл етиледи.

1.3. Усы Келисим шәртлери министрликке қараслы мүликшилик формасының қандай түрде болыўына қарамастан, барлық мәкеме хәм шөлкемлер (кейин орынларда “мәкеме” деп жүргизиледи)де мийнет қатнасларында турған жумыс бериўшилер хәм барлық хызметкерлерге, соның ишинде келисим күшке киргеннен кейин жумысқа қабыл етилген шахсларғада қолланылады.

Мәкемелерде усы келисим тийкарында жәмәәтлик шәртнамалары дүзиледи. Жәмәәтлик шәртнамалар бәнтлеринде белгиленген жеңилликлер усы келисимде белгиленген жеңилликлерден төмен болыўына жол қойылмайды.

1.4. Министрликке қараслы мәкемелерде ислеўши хызметкерлердин социаллық-экономикалық, мийнетке тән хуқықларына әмел қылыныўында, оларға мүнәсип мийнет шараятлары жаратылыўында МК, әмелдеги нызамлар, Өзбекстан Республикасы Президенти Қарар хәм Пәрманлары, Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң қарарлары хәм басқа норматив-хуқықый хўжетлер, Халық аралық мийнет шөлкеминиң (буннан кейин текстте “ХМШ” деп жүргизиледи) Өзбекстан Республикасы тәрәпинен ратификация қылынған Конвенциялары талапларына қатаң бойсынылыўы шәрт.

1.5. Тәрәплер хызметкерлердин мийнет, мийнетти қорғаў, социаллық-экономикалық, руўхый, интеллектуал хуқық хәм мәплерин қорғаў, мәдений-ғалабалық, спорт-саламатластырыў, кәсиплик шеберликти асырыў жумысларын раўажландырыўда социаллық шерикликлер сыпатында бирге илажларды шөлкемлестириў хәм өткериў, социаллық-экономикалық раўажландырыў бағдарламаларында белгиленген ўазыйпаларды шешиўге қаратылған жойбарларды, сондай-ақ норматив-хуқықый хўжетлерди ислеп шығыў хәм әмелге асырыўға өз-ара бирге ислеседи.

1.6. Еки тәрәплеме социаллық шерикликти тәмийинлеў ушын:

- кеңеси баслығының Қарақалпақстан Республикасы денсаўлықты сақлаў министрлиги коллегиясы қурамына киргизилиўи;

- министрлик ўәкили тараў кәсиплик аўқамы Республикалық кеңеси Президиумы ағзалығына киргизилиўи;

- кәсиплик аўқам басланғыш комитетлери хәм район, қала кеңеслери баслықларын мәкемелердин басқарыў органларына киргизилиўи тәмийинленеди.

1.7. Тараўдың социаллық-экономикалық раўажландырыў бағдарламалары хәм хызметкерлердин мийнетке тән хуқықлары хәм де мәплерине тән нормативлик-хуқықый хўжетлер жойбарларын, сондай-ақ усы жойбарларға

тийисли усынысларды таярлауда, оларды министрлик органлары қарамағындағы исши топарлар, комиссиялар хәм жәмәәтлик-мәсләхәт органларының жыйналысларында көрип шығыуда кәсиплик аўқам органлары ўәкиллеринин қатнасыўы тәмийинленеди.

1.8. Тәрәплер өзиниң ўәкилликлери шеңберинде екинши тәрәпти оқыў-методикалық, информациялық, мәсләхәт хәм шөлкемлестириўшилиқ тәрәптен өз-ара қоллап-қуўатлайды. Тараўға киргизилип атырған жаңалықлар ҳаққында бир-бирин хабардар етип барады.

1.9. Тараў кәсиплик аўқамы республикалық кеңес қәнигелери қатнасында басқарма системасындағы басшы шахслар хәм жуўапкер хызметкерлердин мәкемелерде социаллық шериклик принципери, хызметкерлерди социаллық-экономикалық қорғаў, мийнет нызамшылығы хәм мийнетти қорғаў мәселелери бойынша ушырасыўлар, дөгerek сәўбетлери өткерилип барылады.

1.10. Тараў жумыс бериўшилери тәрәпинен хызметкерлердин жазба разылығы менен кәсиплик аўқам ағзаларының ис ҳақыларынан 1 пайыздан кем болмаған ағзалық төлемлерин мәкеме бухгалтериясы арқалы пул өткерий жолы менен кәсиплик аўқам шөлкемлери есап бетине өткерилип берилиўи усынылады.

1.11. Кәсиплик аўқам комитетлерине сайланған хызметкерлер ушын төмендеги кепилликлер сақлап қалынады:

- тийкарғы жумысынан азат етилмеген кәсиплик аўқам комитетлеринин баслықларына жәмийет мәплери жолындағы жумысларын орынлаўи ушын орташа ис ҳақы сақланған ҳалда бос ўақыт ажыратыў;

- қысқа мүддетли кәсиплик аўқам оқыўларына хәм де кәсиплик аўқам шөлкемлери жумысларына қатнасқан ўақтында орташа ис ҳақыны сақлап қалыў;

- жумыс бериўши тийкарғы жумыстан азат етилмеген ҳалда мәкеме кәсиплик аўқам комитети баслығы лаўазымына, комитет ағзалығына сайланған хызметкерлердин жоқары кәсиплик аўқам шөлкемлери тәрәпинен шөлкемлестирилип атырған оқыўлар, мәдений-ағартыўшылық хәм спорт бағдарындағы илажларда қатнасыўи менен байланыслы қысқа мүддетли (бир хәптеге шекем) хызмет сапары қәрежетлерин (барыў хәм келиў, суткалық қәрежетлер, мийманханада жасаў хәм т.б) мәкеме есабынан қаплаў;

- кәсиплик аўқамы органы талап қылғанда оған мийнет хәм де социаллық-экономикалық раўажланыў менен байланыслы мәселелерде мағлыўматлар бериў;

- кәсиплик аўқам сайланба органларындағы лаўазымларға сайланғанлығы себепли тийкарғы жумысынан азат қылынған хызметкерлерге сайлаў ўәкилликлери тамаланғаннан кейин алдыңғы өзиниң жумысын (лаўазымын) бериў, бундай жумыс (лаўазым) болмағанда хызметкердин разылығы менен алдыңғысына тең келетуғын басқа жумыс (лаўазым) усыныс етиў;

- қәнигелик бойынша үзликсиз ис стажын сақлап қалыў;

- маманлық категориясын оның әмел етиў мүддетине сақлап қалыў;

- кәсиплик аўқамы органының Уставында белгиленген искерлигин әмелге асырыў ушын оны мәкеме ҳәкимшилиги имаратынан хана, мебел шөлкемлестириўшилиқ техника, байланыс қураллары, интернет, канцелярия товарлары менен бийпул тәмийинлеў;

- ХМШның Өзбекстан Республикасы тәрәпинен ратификация қылынған Мәкемеде мийнеткешлер ўәкиллеринин ҳуқықларын қорғаў хәм оларға берилетуғын имканиятлар ҳаққындағы 135-Конвенция талапларына бойсынылыўын тәмийинлейди.

Жұмыс бериўшилер тәрәпинен кәсиплик аўқам органларына сайланған хызметкерлерге (комитет ағзаларына) мәкеме хызметкери түринде жаза тайынлаўда сол органның алдыннан разылығын алмастан, кәсиплик аўқамы шөлкеми басшысы (баслығы)на жоқары турыўшы кәсиплик аўқамы органының алдыннан разылығын алмай турып интизам жаза тайынланыўына жол қойылмайды.

Кәсиплик аўқам органларына сайланған хызметкерлерге мәкемедеги жұмыс искерлигин олардың сайлаў ўәкилликлери тамаланғаннан кейин 2 жыл даўамында жұмыс бериўшиниң басламасы менен жұмыстан босатылыўына жергиликли мийнет органларының алдыннан разылығын алмай турып жол қойылмайды.

1.12. Тараў келисиминиң орынланыўын додалаў, жаңасын қабыл етиў яки қосымша хәм өзгерислер киргизиў хәр жылдың январь айында министрлик коллегиясы яки республикалық кеңеси президиумы жыйналысларында, мәкемелерде жәмәтлик шәртнамаларының орынланыўын додалаў, жаңасын қабыл етиў яки қосымша хәм өзгерислер киргизиў хәр жылдың биринши шерегинен кешикпеген ҳалда мәкемелердиң улыўма жыйналысы (конференциясы) да додаланады.

1.13. Министрлик хәм оның қарамағындағы шөлкемлер жұмыс бериўшилери исши-хызметкерлер мәпине байланыслы қарарлар қабыл етиўден алдын Қарақалпақстан Республикасы кеңеси хәм басланғыш кәсиплик аўқам комитетлери менен мәсләхәтлесиўи шәрт.

1.14. Мәкемелерде мийнет нызамшылығы бузылыўына жол қойған жұмыс бериўшилер тәрәпинен усы нызам бузылыўы сапластырылмаған ҳалларда, суд органларына мүрәжет етиўден алдын, мәкемелердиң жоқары органлары менен социаллық шериклик хәм сөйлесиўлер тийкарында усы нызам бузылыўы сапластырылады.

1.15. Тәрәплер Өзбекстан Республикасы денсаўлықты сақлаў министрлигиниң “Денсаўлықты сақлаўды шөлкемлестириў хәм басқарыў” журналына хәм де кәсиплик аўқамлары Федерациясының «Ишонч» хәм «Ишонч-Доверие» газеталарына жазылыўын шөлкемлестириўде өз-ара бирге ислеседи.

1.16. Тараў кәсиплик аўқамы республикалық кеңеслер хәм басланғыш шөлкемлерине өзиниң искерлигине байланыслы болған турақлы хәм узақ мүддет (10 жылдан көбирек) сақланатуғын хўжетлерди сақлаў ушын министрлик хәм мәкемелерде шөлкемлестирилген кеңеслик архивлер хызметинен бийғәрез пайдаланыўына рухсат етиледи.

1.17. Министрлик хәм оның қурамындағы барлық мәкемелерде хызметкерлердиң лаўазымға уқыпшылығын анықлаў бойынша аттестация комиссиялары қурамына тараў кәсиплик аўқамының ўәкиллери, әлбетте, киргизилиўи шәрт.

1.18. Тараў жұмыс бериўшилери мәкеме кәсиплик аўқам басланғыш шөлкемлери искерлиги ушын, сондай-ақ кәсиплик аўқам комитетлериниң хызметкерлер мәпине тийисли қәрежетлери ушын өзиниң бюджеттен тыс түскен қаржылары есабынан материаллық жәрдем көрсетиўине жол қойылады.

1.19. Мийнет жәмәетинде ислеп пенсияға шыққан хызметкерлерге турақлы ғамхорлық етиў, оларға зәрүр социаллық хәм материаллық жәрдем көрсетиў, оларды мийнет жәмәәти турмысында белсене қатнасыўын тәмийинлеў арқалы билими хәм тәжирийбесинен пайдаланыў, усы бағдардағы жұмысларды системалы

жолға қойыў ҳәм нәтийжелилигин асырыў мақсетинде министрлик қарамағындағы барлық мәкемелерде “Ветеранлар Кеңеси” шөлкемлестириледі.

1.20. Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2016-жыл 28-декабрдеги “Кекселер ҳәм майышларды мәмлекет тәрәпинен қоллап-қуўатлаў системасын және де жетилистириўге тийисли қосымша ис-илажлар ҳаққында”ғы ПҚ-2705-санлы Қарарын әмелге асырыўға ҳәр тәрәплеме жәрдемлесиледи.

1.21. Тараўдағы шөлкем ҳәм мәкемелер Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2019-жыл 30-июльдағы “Адам саўдасына ҳәм мәжбүрий мийнетке қарсы гүресиў системасын және де жетилистириўге байланыслы қосымша ис-илажлар ҳаққында”ғы ПФ-5775-санлы Пәрманы ҳәм Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2018-жыл 10-майдағы “Өзбекстан Республикасында мәжбүрий мийнетти тоқтатыўға тийисли қосымша ис-илажлар ҳаққында”ғы 349-санлы қарарына толық әмел етиў миннетлемесин өз мойнына алады.

II. МИЙНЕТ ШӘРТНАМАСЫ, БӘНТЛИК КЕПИЛЛИКЛЕРИ

Министрликтин миннетлемелери:

2.1. Исши хызметкерлердин кәсиплери, маманлықлары ҳәм олар менен дүзилген мийнет шәртнамаларына муўапық бәнтлигин тәмийинлейди.

2.2. Тараўда жұмыс бериўшилер тәрәпинен хызметкерлер менен дүзилген мийнет шәртнамасының МКниң 100-статьясы II бөлими 1,2,3,4,7-бәнтлерине тийкар бийкар етиўде қағыйда түринде мәкеме кәсиплик аўқам комитетиниң алдыннан разылығын алмай турып бийкар етилиўине жол қойылмайды. Мәкемениң пүткиллей сапластырыў жағдайларынан басқа.

2.3. МКниң 100-статьясы 2- бөлими 7-бәнти бойынша (хызметкердин пенсия жасына жетиўи ҳәм пенсия алыў ҳуқықына ийе болыўы себепли) мийнет шәртнамасы бийкар етилиўинде хызметкердин мийнет өнимдарлығы инабатқа алыныўы шәрт.

2.4. Тараў мәкемелери жәмәәтлик шәртнамаларында билимлендириў мәкемелеринде өндиристен ажыралмаған ҳалда оқып, оқыў жобасын орынлап атырған хызметкерлерге ҳақы төленетуғын қосымша дем алыслар бериў, қысқартылған жұмыс ҳәптесин ендириў ҳәм басқа қосымша жеңилликлер киргизиледи.

2.5. 18 жасқа толмаған шахсларды жұмысқа қабыл етиўде ҳәм олардың мийнетинен пайдаланыўда ХМШниң Өзбекстан Республикасы тәрәпинен ратификация қылынған “Жұмысқа қабыл етиў ушын ең киши жас ҳаққында”ғы 138- ҳәм “Балалар мийнетиниң аўыр түрлерин кадаған етиў ҳәм жоқ етиўге байланыслы қыстаўлы илажлар ҳаққында”ғы 182-Конвенциялары талапларына бойсынылыўын тәмийинлейди.

2.6. Хызметкерлерди (кадрларды) таярлаў ҳәм олардың маманлықларын асырыў бойынша турақлы түрде жұмыс алып барады.

2.7. Тараўда жасырын жұмыссызлық жағдайларына жол қоймаў, мәкемелердин қысқартылған жұмыс режиминде ислеўши хызметкерлери ушында усы келисимде көзде тутылған ҳуқық, жеңиллик ҳәм кепилликлерди сақлайды.

2019-жыл 1-февралдан баслап Министрлик системасындағы барлық мәкемелерде қағыйда түрінде тийкарғы жұмыс орнына медицина хызметкерлерин тек толық ставкаға жұмысқа қабыл етиў тәртиби белгиленеди.

Мәкемениң вакант болған жұмыс орынларын биринши гезекте толықсыз ставкада ислеп атырған хызметкерлер есабынан келип шыққан ҳалда қаплайды.

Усы қағыйда хызметкердин өзиниң тийкарғы жұмысынан бос ўақтында мийнет шәртнамасы тийкарында басқа ҳақы төленетуғын жұмысты орынлаўы (*қосып ислеўи (ўриндошлик) тийкарында ислеўи*), сондай-ақ бар штат бирлиги хәм басқа себеплер хызметкерди толық ставкаға жұмысқа қабыл етиўге имканият бермейтуғын жағдайларға қолланылмайды.

2.8. Социаллық бағдарланған мәмлекетлик бағдарламаларын ислеп шығыў хәм әмелге асырыў жұмысларында белсене қатнасып, кем тәмийинленген хәм көп балалы шаңарақларды, ислеп атырған аналарды социаллық қорғаў хәм қоллап-қуўатлаўдың нызам хўжетлеринде көзде тутылған илажлары әмелге асырылыўын тәмийинлейди.

2.9. Жәмәтлик шәртнамасында яки хызметкер менен жұмыс бериўши арасындағы келисимге бола мийнет шәртнамасы бийкар қылынғанда (соның ишинде оның мүддети тамаланыўы менен де) хызметкердин қәлеўине бола, жыллық тийкарғы хәм қосымша дем алысларды бериў, оннан кейин мийнет қатнасларын бийкар етиў жағдайларын жәмәтлик шәртнамаларында белгилейди.

2.10. Технологиядағы, өнди́рис хәм мийнетти шөлкемлестириўдеги өзгерислер, хызметкерлер саны (штаты) яки жұмыс түриниң өзгериўине алып келген жұмыслар көлеминиң қысқарыўына байланысly жұмыс бериўши есабынан хызметкерлердин маманлығын асырады хәм қайта оқытады.

2.11. Министрликке қарасly мәкемелерде жаңа хызметкерлерди жұмысқа қабыл етиўде кәсиплик аўқам комитети сәўбетинен өтиўин жолға қойыўды жәмәтлик шәртнамасы арқалы белгиленеди.

2.12. Айырым денсаўлықты сақлаў мәкемелеринде тез хәм кешиктирип болмайтуғын медициналық жәрдемди шөлкемлестириў мақсетинде бригада усылында жұмыс ендирилиўи мумкин. Бригада искерлигине оның хәр бир ағзасының бирдей жуўапкерлиги белгиленеди, бирақ бул усылда жұмыс шөлкемлестирилгендеде бригада ағзаларының хәр бириниң функционал ўазыйпалары хәм лаўазым жол-жобалары белгилеп қойылған болыўы шәрт.

2.13. Хызметкердин ўақытша басқа жұмысқа өткериў ҳаққындағы илтимасы, егер бул өтиниш унамлы себеплерден келип шығып хәм бундай жұмыс мәкемеде бар болса, жұмыс бериўши тәрәпинен қанаатландырылыўы керек.

Хызметкердин басламасы менен ўақытша басқа жұмысқа өткериў мүддети хызметкер хәм жұмыс бериўши арасындағы келисимге бола белгиленеди. Бунда әмелде орынланып атырған жұмысқа қарап, бирақ алдыңғы орташа ис ҳақыдан кем болмаған муғдарда ис ҳақы төленеди.

Хызметкердин басламасы менен ўақытша басқа жұмысқа өткериў ушын унамлы себеплер деп төмендегилар есапланады:

- а) хәмиледалық;
- б) кесел болып қалған шаңарақ ағзасын яки шаңарағында майыплығы болған шахсларды күтип-қараў зәрүрлиги;
- в) жұмысты оқыў менен қосып алып барыўы;
- г) хызметкердин шаңарақ жағдайларына байланысly х.т.б.

2.14. Пандемия ўақтында коронавирус инфекциясы менен зыянланып,

карантинге жайластырылған 14 жасқа толмаған баланың ата-анасы (оның орнын басыушы шахслар, кәуендерлер, қорғаушылары) болған хызметкерлер менен мийнет шәртнамаларын жұмыс бериўшиниң басламасы менен бийкар етиў қадаған етиледи.

Қарақалпақстан Республикасы кенесиниң миннетлемелери:

2.15. Хызметкерлерди жұмысқа қабыл етиў хәм мийнет искерлиги даўамында ХМШниң Өзбекстан Республикасы тәрәпинен ратификация қылынған “Зорлық хәм мәжбүрий мийнет ҳаққында”ғы 29-санлы, “Мийнет хәм жұмыс турлери саласында кемситиўлер ҳаққында”ғы 111-Конвенциясы талапларына әмел қылыныўын тәмийинлеў.

2.16. Кеңес кәнигелери тәрәпинен турақлы түрде мийнет ызамшылығы бойынша, әсиресе, мийнет қатнаслары, социаллық-экономикалық қорғаў, мүнәсип мийнет шараятлары жаратылыўы бойынша денсаўлықты сақлаў мәкемелеринде биргеликте мәсләхәтлер, сөйлесиўлер шөлкемлестириў хәм орынланыўы үстинен қадағалаў орнатыўда әмелий хәм методикалық жәрдем көрсетиў.

2.17. Мийнет ҳаққындағы ызам хўжетлерине хәм мийнетти қорғаў қағыйдаларына әмел етилиўин тексериў хәм қадағалаў.

2.18. Мийнет жәмәәтлеринде социаллық жағдайдың тыныш болыўына жәрдемлесиў, хўқықый мәселелер бойынша бийпул мәсләхәтлер бериў. Кеңес қасында “Исеним телефоны”ның турақлы ислеўин тәмийинлеў.

Биргеликтеги миннетлемелери:

2.19. Денсаўлықты сақлаў хызметкерлериниң бәнтлигин тәмийинлеў мақсетинде жергиликли мийнет кеңселери менен үзликсиз бирге ислесиўди орнатыў. Усы мәселеге байланыслы мағлыўматларды жыйнаў хәм жергиликли мийнет кеңселери менен өз-ара бирге ислесиў жұмысларын шөлкемлестириўди Министрлик хәм Кеңестиң тийисли хызметкерлериниң жуўапкершилигине жүклеў.

2.20. Тийкарсыз жұмыс орынларының қысқартылыўына жол қоймаў:

- хәр қандай жағдайда кәсиплик аўқамларына ызамшылықта белгиленген мүддетлерден кешиктирмей керекли мағлыўматларды жибериў хәм төменде көрсетилген илажларды көриўде сөйлесиўлер алып барыў;

- жұмыс бериўши хызметкерлерди ғалабалық түрде жұмыстан азат етиў итималы ҳаққында өз ўақтында, бирақ кеминде еки ай алдын тийисли кәсиплик аўқамы органына мағлыўмат береди хәм жұмыстан азат етиў ақыбетлерин жеңилестириўге қаратылған мәсләхәтлесиў жұмысларын әмелге асырады. Сондай-ақ кеминде еки ай алдын, хәр бир хызметкердиң кәсиби, кәнигелиги, маманлығы хәм ис ҳақы муғдарын көрсеткен ҳалда, келешекте жұмыстан азат етиў ҳаққындағы мағлыўматларды бәнтликке көмеклесиўши Орайға да мәлим қылыўы керек.

- Министрликке қараслы мәкемелер хызметкерлериниң дизимдеги санының кеминде 10 пайызының бир ўақыттың өзинде жұмыстан азат етилиўи хызметкерлердиң ғалаба түрде жұмыстан азат етилиўи деп есапланады.

(ӨзР 2020-жыл 20-октябрьдеги ЎҚР-642-санлы “Халықтың бәнтлиги ҳаққында”ғы Нызамының 18-статьясына муўапық хызметкерлердиң улыўма саны 100 адамнан артық болған мәкеме, кәрханалардан дизимдеги хызметкерлердиң

орташа санының 10 ҳам оннан артық пайызының жумыстан босатылыўы хызметкерлерди галаба түрде жумыстан босатыў деп есапланады.

- қысқартыў нәтийжесинде жумыстан азат етилген хызметкерлерди қайта оқытыў ҳам жумысқа жайластырыў ушын жергиликли мийнет органлары менен биргеликте ислеў;

- хызметкерлердин жумыстан босаў себеплери, мийнет шәртлеринин өзгериўи, олардың нызамлылығыни тәмийинлеў.

2.21. Мүлик формаларының өзгериўи (меншиклестириў) жағдайларында:

- меншиклестириў процессинде “Мәмлекет қарамағынан шығарыў ҳам меншиклестириў ҳаққында”ғы Нызамның 8-статьясына (меншиклестириў комиссияларына мийнет жәмәәти ўәкилини киргизиў) қатаң әмел етиў;

- меншиклестирилген мәкемелерде тийкарғы фондлары сатылыўы ҳам жумыс орынлары қысқартылыўының алдын алыўға ерисиў;

- мәкеме мүликдары алмасқанда, сондай-ақ мәкеме қайта шөлкемлестирилгенде (қосып жиберилген, бирлестирилген, бөлип жиберилген, қайта дүзилген, ажыратылғанда) мийнет қатнасларын хызметкердин разылығы менен даўам етилиўин тәмийинлеў.

2.22. Тараў жумыс бериўшилери тәрәпинен хәр бир мәкемеде кәсиплик аўқам комитети менен келискен ҳалда хызметкерлер лаўазым жол-жобалары (инструкция) дүзиледи ҳам хәр бир хызметкер өзиниң лаўазым жол-жобасы (инструкция) менен таныстырылыўы шәрт.

2.23. Тараўда мәжбүрий мийнетке жол қойылмайды. Өзбекстан Республикасы Хүкимети тәрәпинен белгилеп қойылған улыўма халықлық қайырқомлық шембиликлери ҳам айрықша жағдайлардан тысқары жумысларға хызметкерлердин ис ҳақыларынан нызамға қарсы түрде қаржы услап қалыўға, аўыл хожалық жумыслары, пахта күtimi, гүл ҳам терек нәллерин сатып алыў яки абаданластырыў, коммуналлық төлемлерге, тексериўшилерге, нызам хўжетлериндеги тәртипке әмел етилмеген ҳалда шөлкемлестирилген шембиликлерге сондай-ақ, хызметкерлердин лаўазым ўазыйпасына кирмейтуғын жумысларға тартыўға жол қойылмайды.

Бундай жағдайлар анықланған тәрәплер бир-бирин бул ҳаққында хабардар етеди, мәжбүрий мийнетке жол қойған басшыларды интизам жазасына тартыў яки тийисли мәмлекет органлары басшыларына қарата илажлар көрилиўи бойынша бирге ҳәрекетлер қылады.

2.24. Жоқары, орта арнаўлы билимлендириў орынлары питкериўшилери, Өзбекстан Республикасы Қураллы Күшлери қатарынан мүддетли әскерлик хызметтен қайтқан шахслар ҳам социаллық қорғаўға мүтәж халық қатламларының басқа категорияларын жумысқа орналастырыўға хәр тәрәплеме жәрдемлесиледи.

III. ЖУМЫС ЎАҚТЫ ХӘМ ДЕМ АЛЫС ЎАҚТЫ

Министрликтин миннетлемелери:

3.1. Медицина мәкемесинде жумыс хәптесиниң төмендеги мүддетлери қабыл етиледди:

- басшы хызметкерлер ушын 40 саат;
- медициналық емес хызметкерлер ушын 40 саат;
- медицина хызметкерлери ушын 36 саат;

- жоқары хәм орта арнаўлы оқыў орынлары профессор-оқытыўшылар ушын 36 саат;
- социаллық хызметкерлер ушын 36 саат;
- 16 жастан 18 жасқа шекем болған хызметкерлер ушын 36 саат;
- I хәм II топар майыплары болған хызметкерлер ушын 36 саат;
- үш жасқа толмаған балалары бар хаяллар ушын 35 саат;
- қолайсыз мийнет шараятларындағы жумысларда бәнт болған хызметкерлер ушын (жумыс орынларын мийнет шараятлары хәм әсбап-үскенелердиң жарақатлаў қәуипилиги бойынша аттестациядан өткерий нәтийжелерине тийкар) - 36 саат;
- денсаўлықты сақлаў мәкемелериндеги тәрбияшылар ушын 30 саат;
- денсаўлықты сақлаў системасының арнаўлы оқыў-тарбия мәкемелериндеги психологлар ушын 20 саат;
- денсаўлықты сақлаў мәкемелериндеги 5-9 класс оқытыўшылар ушын 20 саат
- денсаўлықты сақлаў мәкемелериндеги 1-4 класс оқытыўшылар ушын 18 саат;
- денсаўлықты сақлаў системасының арнаўлы оқыў-тарбия мәкемелериндеги логопедлер ушын - 18 саат;
- амбулатория поликлиникасы мәкемелериниң (поликлиникалар, амбулаториялар, диспансерлер, медициналық ханалар, станциялар, бөлимлер хәм ханалар) кеселлердиң пүткиллей амбулатория қабылында бәнт болған шыпакерлері ушын 33 саат;
- медициналық-мийнет эксперт комиссиялары (ММЭК) хәм медициналық-мәсләхәт комиссиялары (ММК)ның шыпакерлері ушын – 33 саат;
- поликлиникалардың стоматолог-шыпакерлері, тис шыпакерлері хәм тис шыпакерлері-протезистлері ушын - 33 саат;
- пүткил жумыс ўақыты даўамында 200 ватттан жоқары қуўаттағы ультрақысқа толқынлы частотадағы медицина генераторларында ислейтуғын шыпакерлер хәм орта медицина хызметкерлері ушын - 33 саат;
- анестезиология-реанимация бөлимлері (топарлары) хәм де реанимация хәм интенсив терапия палаталары шыпакерлері, орта хәм киши медициналық хызметкер (шыпакер-лаборант хәм лаборанттан басқа) хызметкерлері ушын - 33 саат;
- өлилер хәм өли материаллары менен ислеўде бәнт болған хызметкерлер (врач (соның ишинде, врач-бөлим, лаборатория басшысы), орта хәм киши медициналық хызметкер, өндирис ханалары тазалаўшысы) ушын – 30 саат;
- илим-изертлеў институтларының прозектор хәм өлиханаларда (морг) ислеўши хызметкерлері, сондай-ақ, өлилер хәм өли материаллары менен турақлы ислеў ўақтындағы нормал, патологиялық хәм топографиялық анатомия, суд медицинасы хәм оператив хирургиялық кафедралары хызметкерлері ушын – 30 саат;
- суд-медициналық экспертиза бюросының өлилер хәм өли материаллары менен ислеў ўақтындағы суд-медициналық эксперт (соның ишинде, бөлим, бөлимше басшысы) хәм де өлилер хәм өли материаллары менен ислеў ўақтындағы орта хәм киши медицина хызметкерлері ушын – 30 саат;
- лабораториялар, бөлимшелер хәм бөлимлердиң өли қанын хәм өли тоқымаларын таярлаў хәм консервациялаўда бәнт болған хызметкерлері ушын – 30 саат;

- гамма-терапияда хэм экспериментал гамма-нурландырыўда (радиоактив препаратлар қолланған наўқасларға хызмет көрсетиў палаталарында, гамма-қурылмалар менен ислеўшилер) туўрыдан-туўры бәнт болған хызметкерлер – 30 саат;

- радиоманипуляция кабинетлеринде хэм лабораторияларында гамма-препаратлар менен ислеўшилер ушын – 24 саат;

- рентген спектрал, рентген структуралы анализ, санаат рентгенографиясы қурылмаларында хэм рентген решеткалары растрларын қадағалаўда туўрыдан-туўры бәнт болған хызметкерлер ушын – 30 саат;

- рентген диагностикасында, флюорографияда, визуал қадағалаўлы ротацион рентген терапиясы қурылмасында туўрыдан-туўры бәнт болған хызметкерлер ушын 30 саат.

3.2. Хызметкерди оның разылығы менен ғана жумыстан басқа ўақытларда жумысқа тартыў. Бунда жумыс сменасы 12 сааттан аслам болған хызметкерлерди, аўыр хэм зиянлы мийнет шараятларында ислеп атырған хызметкерлерди хэм 18 жасқа толмаған шахсларды жумыстан басқа ўақытта жумысқа тартпаў.

3.3. МКниң 144-статьясында көрсетилген хызметкерлер категориялары менен бирге төмендеги хызметкерлерге мийнет дем алысы олардың қәлеўине бола жазғы яки олар ушын қолайлы болған басқа ўақытта бериледи:

а) социаллық әҳмийетке тән кеселлик бойынша есапта турған хызметкерлерге;

б) наўқас шаңарақ ағзасын бағып атырған хызметкерлерге;

в) коммерциялық банклерден ипотека кредитин алған жас шаңарақлар ўәкиллерине;

г) ислеп атырған пенсионерлерге.

3.4. МКның 150-статьясында көрсетип өтилген хызметкерлерден тысқары (1941-1945 жыллардағы урыс қатнасыўшылары хэм жеңилликлери бойынша оларға теңлестирилген адамлар, I хэм II топар майыплар, он еки жасқа толмаған еки хэм оннан артық баланы тәрбиялап атырған ҳаяллар) және төмендеги ислеўшилерге олардың қәлеўине қарай мийнет ҳақы сақланбаған ҳалда белгиленген тәртипте 14 календар күнге шекем дем алыс бериледи:

а) наўқас болып қалған шаңарақ ағзасына қарап атырған адамларға;

б) 30 жасқа шекем болған жас шаңарақ ағзаларына;

в) жумыс ислеп атырған пенсионерлерге.

Сондай-ақ жәмәәтлик шәртнамалары хэм мийнет шәртнамасы шәртлеринде көзде тутылған басқа жағдайларда.

3.5. Мәкемениң экономикалық имканиятларын есапқа алған ҳалда, мәкеме қаржысы хэм үнемленген қаржылар (мәкемениң материаллық хошаметлеў хэм раўажландырыў фонды) есабынан көп жыллық ис стажына ийе болған хызметкерлерге ҳақы төленетуғын қосымша дем алыслар хэм басқа жеңилликлер бериўди мәкемелерде қабыл етилип атырған жәмәәтлик шәртнамаларына киргизиў.

3.6. Хызметкерлерге жумыс күни (смена) даўамында жумыс ўақытына киргизилмейтуғын дем алыў хэм аўқатланыў ушын тәнепис бериў. Тәнепис бериў ўақыты хэм оның анық мүддети ишки мийнет тәртиби қағыйдаларында, смена графиклеринде яки хызметкер менен жумыс бериўши арасындағы келисимге бола белгилеп қойылады.

Өндирис шараятына бола дем алыў хэм аўқатланыў ушын тәнепис бериў мумкин болмаған жумысларда жумыс бериўши хызметкерге жумыс ўақтында аўқатланып алыў имканиятын тәмийинлеўи шәрт. Бундай жумыслардың дизими,

аўқатланыў тәртиби хәм орны ишки мийнет тәртиби қағыйдаларында белгилеп қойылады.

3.7. Жумыс орынлары аттестациядан өткерилмеген мәкеме хәм шөлкемлерде жумыс орынлары аттестациядан өткерилгенге шекем Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисиниң 1995-жыл 21-декабрьдеги “Өзбекстан Республикасының Мийнет кодексин әмелге киргизиў тәртиби ҳаққында”ғы қарарына, МКниң 137-статьясына муўапық Өзбекстан Республикасы денсаўлықты сақлаў мәкемелери хызметкерлериниң 1996-жыл 1-апрельге шекем белгиленген дем алыслар мүддетин сақлап қалыў.

3.8. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1997-жыл 11-марттағы 133-санлы қарарының 4-8-қосымшаларында хәм де 2005-жыл 21-декабрьдеги 276-санлы қарары менен тастыйықланған Өзбекстан Республикасы мәмлекетлик мәкемелери медицина хәм фармацевтика хызметкерлери мийнетине ис ҳақы төлеў тәртиби хәм шәртлери ҳаққындағы Қағыйданың 2-қосымшасында келтирилген “Денсаўлық ушын қәуипли хәм мийнет шараятлары жүдә қәуипли болғанлығына байланыслы оларда ислеў хызметкерлер тариф ставкаларына қосымша төлем белгилеў хуқықын беретугын мәкемелер хәм олардың бөлимшелери, сондай-ақ лаўазымлар дизими”нде келтирилген кәсип хәм лаўазымда ислеўшилерге мийнет дем алыслары мүддети тийкарғы 15 күн, қосымша дем алыс мүддетин кеминде 12 күн қылып белгилеў хәм буған жумыс орынлары аттестациясы бойынша жуўмақта белгиленген қосымшаларды қосқан ҳалда әмелге асырыў.

3.9. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1992-жыл 26-июньдағы қарарының 3-бөлиmine муўапыў АИЖС кеселлигине шалынған наўқасларды емлеў-профилактика етиў хәм оларға хызмет көрсетиў менен бәнт болған хәм де иммунитет жетиспеўшилиги вирусы менен тиккелей ислеўши хызметкерлердиң мийнет дем алысларын 36 жумыс күни етип, кәсиби себепли вирус пенен зыянланған жағдайларда денсаўлығына жеткерилген зыян ушын бир мәрте төленетуғын пул муғдарлары денсаўлықты сақлаў тараўында жумыс ислеўши бир хызметкердиң орташа айлық мийнет ҳақысының үш жыллық муғдарында белгиленеди.

3.10. Тараў хызметкерлериниң 15 күнлик тийкарғы мийнет дем алысына төмендегише қосымша дем алыс мүддетлерин белгилеў:

- медицина хәм фармацевтика хызметкерлерине - кеминде 9 күн;
- қәнигелер (есапшы, экономист, хожалық жумыслар баслығы, инженер, юрист мәсләхәтши, кадрлар бөлими хызметкерлери хәм басқалар)ге - кеминде 9 күн;
- исши кәсиплерде ислеўши хызметкерлер (айдаўшы, электромонтёр, уста, кепсерлеўши-сантехник, қараўыл, бағман, тазалаўшы, хәўли сыпырыўшы хәм басқалар)ге - кеминде 3 күн.

3.11. Министрликке қараслы жоқары хәм орта арнаўлы билимлендириў мәкемелери хәм де қәнигелигин асырыў институтлары хызметкерлери ушын 15 күнлик тийкарғы мийнет дем алысына төмендегише қосымша дем алыс мүддетлерин белгилеў:

- профессор-оқытыўшылар қурамына, сондай-ақ қосып ислеў тийкарында кеминде 1/3 жыллық норма оқыў жумысын орынлайтуғын ҳәкимшилиқ-оқыў бөлими хызметкерлерине - кеминде 33 күн;
- ҳәкимшилиқ хәм оқыў-жәрдемши хызметкерлерине - кеминде 9 күн;

- хизмат кўрсетиётган ҳам техник хизматкўрлерине – кеминде 3 кўн.

3.12. Айырым категориядагы хизматкўрлерге тўмендегише қосымша дем алыслар белгилей:

- Емлей-профилактика мўкемелеринин:

а) Логопед, сурдопедагог ҳам оқытыётшыларына, педагог хизматкўрлерине (тўрбияшы методистлер), музыка басшылары (туберкулез кеселликлери, жукпалы кеселликлер мўкемелери (бўлимлери), еситиёт ҳам сўздеги дефекти бар балалар, орайлык нерв системасы зыянланган ҳам ақылы тўмен балалар мўкемелериндеги), сондай-ақ мектеп жасындагы усындай мўкемелер педагогика (оқыёт) ислери баслыкларына - кеминде 33 кўн, мектепке шекем жастагы усындай мўкемелер педагогика (оқыёт) ислери баслыкларына ҳам де ўалаят ҳам республика емлейханаларынын шўлкемлестирейшлик-методикалык бўлимлери методистлерине - кеминде 21 кўн;

б) коляскада журейди ўртейиёт инструкторларына - кеминде 9 кўн.

3.13. Китапханалардын (жоқары ҳам орта арнайлы оқыёт орынлары китапханалары) директорлары, олардын илимий ислер бойынша орынбасарлары, филиаллар, бўлимлер, бўлимшелер, кабинетлер ҳам оқыёт заллары баслыклары, илимий хаткерлер, бас ҳам аға библиографлар ҳам китапханашыларына – кеминде 9 кўн қосымша дем алыс белгилей.

3.14. Айырым категориядагы хизматкўрлерге тўмендегише жыллык узайттырылган тейкаргы дем алыс берей:

- он сегиз жасқа толмаган шахсларга;

- ислеп атырган I ҳам II топар майышларына – кеминде 30 календарь кўн қылып белгилей ҳам буган жумыс орынлары аттестациясы бойынша жуўмақта белгиленген қосымшаларды қосқан халда емелге асырей.

3.15. Ёмелдеги нызамларда ҳам норматив хўжжетлерде (Ўзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетинин 1997-жыл 11-марттагы 133-санлы қарары) кўзде тутылмаган лаўазымларда ислеп атырган хизматкўрлерге қосымша дем алыс алыёт хўқықын жэмэятлик шўртнамаларында белгилей.

3.16. Ўзбекстан Республикасы Президентинин Пўрманы менен пуқаралардын расмий сўнелерди белгилей ўақтында толық дем алыёт ушын шараятлар жаратыёт, дем алыёт ҳам байрам кўнлеринен дурыс пайдаланыёт тэмийинлей мақсетинде дем алыс кўнлери белгиленгенде:

қосымша дем алыс кўнлери хэр жылгы мийнет дем алысынын даўамлылығын Ўзбекстан Республикасы Президентинин Пўрманында дағазаланган қосымша дем алыс кўнлеринен хизматкер хақыйқатта пайдаланганлығынан келип шыгып қысқартыёт есабынан қапланады;

хэр жылгы мийнет дем алысы ўақтында сақланатуғын орташа айлык ис хақы муғдарын есаплаўда мийнет дем алысынын емелдеги даўамлылығы есапқа алынады, оған Пўрманда белгиленген қосымша дем алыс кўнлери қосылады;

бюджет шўлкеми есапланбаган шўлкемлерде қосымша дем алыс кўнлери мийнет дем алысына қосымша басқа кўнлер менен бир қатарда қаржы имканиятларынан келип шыққан халда жэмэятлик шўртнамаларында белгиленеди.

3.17. Жэмэятлик шўртнамасында жыллык тейкаргы дем алысын алыёт хўқықын беретугын ис стажын есаплаб шыгыўда МКнин 142-статьясы талапларын инабатқа алыёт.

3.18. Хызметкер менен жумыс бериўши арасындағы келисимге бола жәмәәтлик шәртнамасында көзде тутылған жағдайларда хызметкердин илтимасына бола оған толықсыз жумыс ўақытын белгилеў.

3.19. ислеп шығарыў яки педагогикалық искерлигин илимий жумыс пенен бирге қосып алып барып атырған шахсларға диссертациясын жуўмақлаў, сондай-ақ сабақлықлар ҳәм оқыў-методикалық қолланбалар жазыў ушын тийкарғы жумыс орнында орташа айлық ис ҳақы ҳәм лаўазымы сақланған ҳалда төмендегише дәретиўшилик дем алысларын бериў:

- кандидатлық диссертациясын ҳәм сабақлықлар, сондай-ақ оқыў-методикалық қолланмаларын жуўмақлаў ушын авторға 3 айға шекем;
- докторлик диссертациясын жуўмақлаў ушын 6 айға шекем болған мүддетте дәретиўшилик дем алыслар бериў.

3.20. Төмендеги жағдайларда хызметкерлерге бир мәртелик ҳақы төленетуғын қосымша дем алыс бериў:

- жақын қарындаслары (ата-анасы, аға-иниси, апасы-қарындасы, перзенти, өмирлик жолдасы, өмирлик жолдасының ата-анасы аға-иниси, апасы-қарындасы) қайтыс болғанда - 3 күн
- перзенти туўылғанда (әкесине) - 1 күн;
- перзентиниң неке тойларында - 3 күн;
- хызметкердин неке тойында - 3 күн.

3.21. Пандемия ўақтында карантин қағыйдалары күшейтирилгенде хызметкерлер жумыс бериўшилер тәрәпинен өзиниң есабынан дем алысға мәжбүрий түрде жыл даўамында 3 айдан аслам мүддетке шықарып жиберилгенлигин есапқа алып, Салық Кодексиниң 374-статьясы 2-бәнтинде көзде тутылған, мийнет ҳақының белгили бир бөлеги сақланып қалынған ҳалда мәжбүрий дем алыс бериў.

Қарақалпақстан Республикасы кенесинин миннетлемелери:

3.22. Министрликке қараслы мәкемелер хызметкерлериниң мийнетке ҳәм социаллық-экономикалық мәселелерге байланысly нызам ҳәм басқа нормативлик хўжжетлер жойбарларын ислеп шығыўда қатнасыў.

3.23. МКның стабялары көрсетилген ҳалда жәмәәтлик шәртнамалары арқалы шешилиў шәрт яки мүмкин болған жеңилликлер ҳәм кепилликлер дизимини ислеп шығыў ҳәм мүликшилик формасына қарамастан барлық денсаўлықты сақлаў мәкемелерине жеткерилиўин тәмийинлеў.

Биргеликтеги миннетлемелери:

3.24. Жумыс ҳәптеси түрин белгилеўде, жумыс ўақты режиминиң ҳәр түрли вариантларын қоллаўда, мүддетлер шегарасы белгиленген жумыс ўақтын орнатыўда, бир қатар кәсиплер ҳәм жумыслар ушын жумыс күнин қысқартыўда, ҳәр ҳәптелик дем алыс ҳәм байрам күнлеринде жумыс бериўши хызметкерди жумысқа тартыў хуқықына ийе болатуғын тийкар(жағдай)ларды анықлаўда, сондай-ақ МКге муўапық сапластырылыўы керек болған басқа мәселелерде тараў мәкемелерине методикалық, әмелий жәрдем көрсетиў.

IV. МИЙНЕТКЕ ҲАҚЫ ТӨЛЕЎ, КЕПИЛЛИКЛИ ТӨЛЕМЛЕР ҲАМ КОМПЕНСАЦИЯ ТҮРИНДЕГИ ТӨЛЕМЛЕР

Министрликнинг миннетлемелери:

4.1. Тараўдағы барлық мәкемелерде хызметкерлер мийнетине ис ҳақы төлеўде МКның 9-бабы талапларына әмел етилиўин, тараўдағы мүликшилиқ формасына қарамастан, барлық мәкемелер хызметкерлерине айлық ис ҳақыны Бирден-бир тариф сеткасының 1-разряд ставкасындан кем болмаған муғдарда төлениўини тәмийинлеў.

4.2. Министрликке қараслы бюджет есабынан қаржыландырылатуғын шөлкемлерде ислеўши медицина хызметкерлерине ис ҳақы төлеў Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен тастыйықланған “Өзбекстан Республикасы мәмлекетлик мәкемелери медицина ҳәм фармацевтика хызметкерлери мийнетине ҳақы төлеўдин тариф сеткасы”нда белгиленген разрядлар тийкарында әмелге асырыў. Республика бюджетинен ажыратылатуғын қаржылар есабынан арнаўлы атақ, көп жыллық хызметлери ушын үстеме ҳәм қосымша төлемлер, денсаўлық ушын қәўипли ҳәм мийнет шараятлары жүдә қәўипли болған мәкемелерде ислеўши хызметкерлердин тариф ставкаларына төленетуғын қосымша төлемлердин пайыз муғдарлары Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2005-жыл 21-декабрьдеги “Медицина хызметкерлери мийнетине ҳақы төлеўдин жетилистирилген системасын тастыйықлаў ҳаққында”ғы 276-санлы қарары менен тастыйықланған “Мийнетке ҳақы төлеў тәртиби ҳәм шәртлери ҳаққындағы Қағыйда”ға муўапық әмелге асырыў.

4.3. Өзбекстан Республикасы территориясында коронавирус инфекциясына қарсы гүресиў ўақтында медицина ҳәм басқа хызметкерлерге материаллық қоллап-қуўатлаў төлемлери әмелдеги норматив хўжетлерге муўапық төленеди.

4.5. Бюджеттен ҳәм де өзин-өзи (аралас) қаржыландырылатуғын мәкемелерде хызметкерлердин ис ҳақы ҳәм ставкалары Өзбекстан Республикасында белгиленген Бирден-бир тариф сеткасы бойынша (ўақытпай), ҳәм де ислеп табылған пайданың 50 пайызыдан кем болмаған муғдарында (жумыспай) белгилеў, ис ҳақысына берилетуғын пайыз ставкаларының анық муғдарын жәмәәтлик шәртнамаларында белгилеп қойыў.

4.6. Акционерлик жәмийетине айландырылған Республикалық қәнигелестирилген медицина орайлары хызметкерлерин акциялардың 49% бойынша төленетуғын дивидендлер есабынан, олардың соңғы жуўмақлаўшы финанс нәтийжелериндеги мийнет үлесине қарап, ҳәр жылы материаллық хошаметлеў есап-китабын төмендеги тәртипте әмелге асырыў:

- дивидендлердин улыўма баҳасының 10 % ке шекем муғдары басшылар курамын материаллық хошаметлеўге жөнелтиў;

- дивидендлердин қалған суммасын мийнет жәмәәтин материаллық хошаметлеўге жөнелтиў.

4.7. Жекке мәкемелерде медицина ҳәм фармацевтика хызметкерлери тариф ставкаларын белгилеў тәртиби, олар ушын мийнетке ҳақы төлеў бойынша разрядлар, жумысы денсаўлық ушын қәўиплилиги ҳәм мийнеттин жүдә аўыр шараятлары мүнәсибети менен хызметкерлердин тариф ставкаларына қосымша төлемлер, медицина ҳәм фармацевтика хызметкерлериниң тариф ставкаларына қосымша төлемлер ҳәм үстемелер Өзбекстан Республикасы Министрлер

Кабинетиниң 2005-жыл 21-декабрьдеги 276-санлы қарары менен тастыйықланған “Өзбекстан Республикасы мәмлекетлик мәкемелери медицина хәм фармацевтика хызметкерлери мийнетине ҳақы төлеў тәртиби хәм шәртлери ҳаққындағы Қағыйда” талапларында кем болмаған ҳалда, сондай-ақ, хызметкерлердиң соңғы жуўмақлаўшы финанс нәтийжелериндеги мийнет үлесине қарап белгилеў.

4.8. Мийнетке ҳақы төлеў фондының тариф бөлеги хәм тарифге қосымша бөлеги арасындағы сәйкес қатнасты (мақбул нисбатни) мәмлекет тәрәпинен хәм жәмәәтлик шәртнамаларда орнатылыўын тәмийинлеў.

4.9. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2019-жыл 6-сентябрьдеги 743-санлы қарары менен тастыйықланған “Район коэффициентлери, сондай-ақ, жыллық қосымша дем алыслардың ең кем мүддети қолланылатуғын тәбийғый-климат шараятлары аўыр хәм қолайсыз болған орынлар Дизими”нде көрсетилмеген тәбийғый-климат шараятлары аўыр хәм қолайсыз болған айырым орынларда жұмыс ислегенлиги ушын үстемелер хәм қосымша дем алыслар берилиўи ҳаққындағы шәртлерди бюджеттен тысқары шөлкемлердиң жәмәәтлик шәртнамаларында нәзерде тутыў.

4.10. Денсаўлықты сақлаў мәкемелеринде жұмыс ислеп атырған хызметкерлерге мийнет ҳақыны өз ўақтында хәм толық төлениўин тәмийинлеў мақсетинде Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2002-жыл 19-марттағы 88-санлы “Мийнет ҳақының өз ўақтында төлениўине байланыслы қосымша ис-илажлар ҳаққында”ғы қарарына тийкар мийнет ҳақы төлемлери кешиктирилгени ушын мәкеме басшыларының жуўапкершилигин асырыў мақсетинде мийнет ҳақы төлемлерин жұмыс бериўшиниң яки банк мәкемесиниң айыбы менен кешиктирилген хәр бир күн ушын төлениўи керек болған сумманың 0,01 пайызы муғдарыда пеня төлениўин әмелге асырыў.

4.11. Хызметкерлердиң жұмысқа болған мүнәсибетлерин және де жақсылаў мақсетинде мәкемелерди материаллық қоллап-қуўатлаў хәм раўажландырыў фондыдан төмендеги қосымша төлемлер берилиўини тәмийинлеў:

- сыйлықлаў - бир жылда кеминде бир айлық мийнет ҳақысы муғдарында;
- материаллық жәрдем - бир жылда бир айлық мийнет ҳақысы муғдарында;
- хызметкерлерге материаллық жәрдем айрықша жағдайларда олардың мүрәжәәтине бола яки тийисли медицина мәкемеси кәсиплик аўқамы шөлкеминиң басламасы менен (жақын қарындасларының) қайтыс болыўы, аўыр жарақатлар алыўы, кесел болыўы, тәбийғый апатшылықлар ақыбетлери хәм басқа усыған уқсас жағдайларда) қаржы имканияттан келип шығып, бирақ Өзбекстан Республикасында белгиленген мийнетке ҳақы төлеўдиң ең кем муғдарының 2 есесинен кем болмаған муғдарыда берилиўи мумкин.

4.12. Жоқары билимлендириў мәкемелери тәрәпинен бюджеттен тысқары түскен қаржылары есабынан билимлендириў мәкемесиниң етим, мүтәжликке зәрүр студентлерине бир жылда бир марта мийнетке ҳақы төлеўдиң ең кем муғдарының алты есесине шекем болған муғдарда бир мәртелик төленетуғын материаллық жәрдем көрсетиў.

4.13. Мийнетте майып болған хәм кәсип кеселликлерине шалынған хызметкерлерге медициналық мийнет экспертизасы комиссиясының жуўмағына тийкар санаторийларға жолланма баҳасының белгили бир бөлегин қаплаў.

4.14. МКның 180-статьясына муўапық мийнет ушын хошаметлеў барлық мәмлекетлик денсаўлықты сақлаў мәкемелеринде медицина, фармацевтика хәм басқа хызметкерлерди материаллық хошаметлеў “Медицина мәкемесиниң

материаллық хошаметлеу хэм раўажландыруу фонды” қаржылары есабына арнаўлы комиссия қарары менен әмелге асыруу.

4.15. Ўақытша мийнетке жарамсызлығы бойынша напақалар төлеу муғдары хызметкердин орташа мийнет ҳақысынан келип шыққан ҳалда Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2002-жыл 28-февральдағы “Ўақытша мийнетке жарамсызлығы бойынша напақалар төлеу шегарасын жетилистириу ҳаққында”ғы 71-санлы қарарына тийкар:

- екинши жәхән урысы қатнасыўшылары, интернационалист-жаўынгерлер хэм оларға теңлестирилген шахслар, қарамағында 16 жасқа шықпаған (18 жасқа шекем оқыўшылар) үш хэм оннан артық перзенти болған шахслар, Чернобиль АЭС апатшылығы ақыбетлерин сапластырууда қатнасқанлар, апатшылығы ақыбетлери нәтийжесинде радиоактив патасланған зонадан эвакуация етилген хэм көширип келинген ислеўшилерге (егер оларда қан жаратыў органлары (өткир лейкозлар), қалқансыман без (аденомлар, рак) кеселликлери хәмде рақты келтирип шығарыўшы өсимшелер бар болса), ядролық полигонлар хэм басқа радиациялық-ядролық объектлерде әскерий хызметти өтеген пенсия жасындағы майып ислеўшилерге, сондай-ақ, мийнетте майып болыўы ямаса кәсип кеселлиги нәтийжесинде ўақытша мийнетке жарамсыз болған ислеўшилерге - мийнет ҳақының толық муғдарында;

- социаллық әҳмийетке ийе болған кеселликлер бойынша дизимда турған хызметкерлерге улыўма ис стажына байланыслы ҳалда - ис ҳақының 60% дан 100% ге шекем;

- басқа жағдайларда улыўма ис стажына байланыслы ҳалда - ис ҳақының 60% дан 80% ге шекем.

4.16. Жумыс ўақытындан тысқары жумыслар ушын кеминде еки есе муғдарда мийнет ҳақы төлеу, түнги ўақыттағы жумыслар ушын 22.00 дан 06.00 ге шекем болған ўақыттағы жумыс ўақытына бир ярим есе муғдарда ис ҳақы төлеу.

4.17. Смена яки нәўбетшилиқ тийкарында жумыс шөлкемлестирилетуғын денсаўлықты сақлау мәкемелеринде хызметкерлердин нәўбетшилиқ ўақытындағы саат 18.00 дан 22.00 ге шекем болған ўақыттағы жумыс ўақытын “кешки ўақыт” яки “кешки смена” сыпатында белгиленеди хэм бул ўақытта жумыстың ҳәр бир сааты ушын кеминде 1,25 есе муғдарда ҳақы төленеди.

4.18. Республикада белгиленген байрамлар (1 январь, 8-март, 21-март, 9-май, 1- сентябрь, 1-октябрь, 8-декабрь, Ораза хэм Қурбан ҳайтларының биринши) күнлеринде жумыс графиги тийкарында жумыс ислеу яки жумыс бериўшиниң бийлиги тийкарында сол күнлери жумыс ислеген мәкемелердин барлық хызметкерлерине, сондай-ақ дем алыс күнлери (екшемби) күнлери жумыс ислегени яки сменада турғанлығы ушын еки есе муғдарыда ис ҳақы төлеу.

4.19. Хызметкердин өзи мийнет ўазыйпаларын орынлаўы менен байланыслы қосымша қәрежетлерди (МК 171, 172, 173-статьялар) нызам ҳужжетлери, жәмәәтлик шәртнамалар хэм келисимлер, сондай-ақ мийнет шәртнамаларында белгиленген шәртлер хэм тәртипте жумыс бериўши тәрәпинен қаплау.

4.20. МКның 166-статьясы талабын орынлау мақсетинде хызметкер мийнет жәмәәти мәплерине байланыслы ўазыйпаларды орынлаўы ўақытында (қәнигелигин асыруу, хызмет сапарында болыу, медициналық көриктен өтиу хэм басқа жағдайларда) төленетуғын кепилликли төлемлер муғдары орташа мийнет ҳақыдан кем болмаслығыни тәмийинлеу.

Сондай-ақ, жұмыс беріушінің басламасы менен хызметкер қәнигеликке қайта таярлауға жиберилгенде ўқиш қәрежетлерин қаплаў хәм де орташа ис ҳақыны сақлап қалыў.

4.21. Хызметкерлердин хызмет сапары ўақтындағы суткалық қәрежетлерин (қәнигелик асырыў хызмет сапары деп есапланбайды) МК 171- статьясы хәм Өзбекстан Республикасы Финанс, Мийнет хәм халықты социаллық қорғаў министрликлеринин 2003-жыл 24-июльдағы 83, 7/12-санлы қоспа қарарлары менен тастыйықланған Өзбекстан Республикасы бойлап хызмет сапары ҳаққындағы жол-жобаға (инструкция) тийкар қаплаў; (Өзбекстан Республикасы Әдиллик министрлигинде 2003-жыл 29-августта 1268 сан менен дизимге алынған).

4.22. Тийкарғы жұмысынан ажыралған ҳалда медицина хызметкерлери қәнигелигин асырыў курсларына жиберилген тыңлаўшылардың пүткил оқыў ўақтында тийкарғы жұмыс орны бойынша орташа айлық мийнет ҳақсы сақланып қалынады;

қәнигелигин асырыў басқа қалақа жиберилген тыңлаўшыларға оқыў орнына бир мәрте келиў хәм кетиў, сондай-ақ, мийманхана қәрежетлери жиберіуши тәрепинен қапланады.

4.23. Мүликшилик формасының қандай болыўына қарамастан министрликке қараслы мәкемелерде ислеўши барлық пенсионерлерге пенсияларды толық муғдарда төлеп бериледи.

4.24. Медицина мәкемесинин материаллық хошаметлеў хәм раўажландырыў фондына бюджеттен ажыратылыўы лазым болған қаржыни 5 % ке шекем жеткериў.

4.25. Мүликшилик формасына қарамастан министрлик системасындағы мәкемелер медицина хәм медицина емес хызметкерлердин қәнигелик категориясын асырып барыўға қаратылған комплекс ис-илажларды әмелге асырыў хәм буған хызметкерлердин реал дәраматларының асырылып барылыўының нәтийжели механизми түринде қараў.

4.26. Тараў жоқары оқыў орынлары хәм де кәсип-өнер колледжлеринде кәсиплик аўқамыдағы искерлиги менен бирге жаслар арасында оқыў-тәрбия процесслеринде тиккелец қатнасыўшы студентлер кәсиплик аўқам комитетлери баслықлары айлық ис ҳақысының усы оқыў орны экономикалық мәселелер бойынша проректори (директор орынбасары) ның айлық ис ҳақысынан кем болмаған муғдарда белгилеў мақсетинде жәмәәтлик шәртнамаларға киргизиў арқалы оқыў орнының бюджеттен тысқары қаржылары есабынан комитет баслығының тийкарғы жұмыс орнындағы мийнет ҳақсына қосымша үстемелер белгилениўи мумкин.

4.27. Үйде нәўбетшилик шөлкемлестирилетуғын мәкемелерде бундай хызметкерлерге қарата нәўбетшилик кестеси ислеп шықылады, оның мүддети жұмыс ўақыты нормаларына киргизиледи хәм де улыўма тийкарларда ҳақы төленеди.

Жұмыс кестеси бойынша үйде нәўбетшиликтеа турған хызметкер зәрүрлик туўылғанда мийнет ўазыйпаларын орынлаўға таяр турыўы шәрт.

4.28. Тез медициналық жәрдем бригадалары шофёрларына оларға наўқасларды тасыў бойынша қосымша рәўиште жүклетилген функцияларды орынлағаны ушын, егер санитар штаты бар болмаса, тариф ставкасында 30 пайыз муғдарыда үстеме төленеди.

4.29. Жұмыс бериўшиниң разылығы менен хәм оның мәплери жолында хызметкер өзине тийисли мал-муликтен пайдаланғанда транспорт қуралларының амортизациясы хәм олардан пайдаланғанлық ушын сарпланған қарежетлер, сондай-ақ әсбаплардың, техникалық қураллардың яки басқа мал-муликтин амортизациясы жұмыс бериўши есабынан төлеп бериледи.

4.30. Мулик формасына қарамастан тараўда:

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2019-жыл 6 сентябрьдеги 743-санлы қарары менен тастыйықланған “Жұмыслардың айырым технологиялық турлери, өндирилеслер хәм экономикалық искерлик турлери бойынша исшилериң тариф ставкаларын асырыўдың тараў коэффициентлерин қоллаў тәртиби хәм олардың муғдарлары ҳаққындағы Қағыйда” талапларын еңгизиў;

Көшип жүрип хәм қатнап ислеў түриндеги жұмыслар ушын үстемелер белгиленетуғын хызметкерлер кәсиплери хәм лаўазымлары дизими, сондай-ақ, үстемелер муғдары жұмыс бериўшилер тәрәпинен кәсиплик аўқамы комитети менен келисилген ҳалда жәмәәтлик шәртнамасына киргизиў.

Қарақалпақстан Республикасы кеңесиниң миннетлемелери:

4.31. Барлық денсаўлықты сақлаў шөлкемлеринде хызметкерлердиң социаллық қорғалыўын тәмийинлеў мақсетинде мәкемениң экономикалық имканиятларынан келип шығып, нызамлар хәм басқа нормативлик хўжетлер менен белгиленген нормалар хәм қағыйдаларда көрсетилгенинен көбирек мийнет хәм социаллық-экономикалық шәртлерди белгилеўши жәмәәтлик шәртнамалардың дүзилиўине ерисиў.

4.32. Жоқары хәм орта арнаўлы оқыў орынларында оқып атырған жетим, ата-ана қарамағынан айырылған жеңилликлер алыў хуқықына ийе болған студентлерге нызамшылықта белгиленген төлемлерди хәм жеңилликлерди дурыс, толық хәм өз ўақтында берилиўин қадағалаў.

Биргеликтеги миннетлемелери:

4.33. Жергиликли бюджетлер балансында турған денсаўлықты сақлаў мәкемелерин қаржы менен тәмийинлеў дәрежесини анализ қылыў. Анализ нәтийжелерине бола өзгерислер, дүзетиўлер киргизиў ушын усыныслар бериў.

4.34. Мийнетке ис ҳақы төлеў мүддетлерин МКниң 161-статьясы талабына муўапық белгилеў.

4.35. Барлық дәрежедеги аттестация комиссиялары курамына кәсиплик аўқам ўәкиллериниң киргизилиўини тәмийинлеў.

4.36. Тараўды раўажландырыўға қосқан үлеси хәм ерискен жетискенликлери ушын хызметкерлер хәм студент-оқыўшыларды материаллық хәм руўхый жақтан хошаметлеп барыў.

4.37. Кем тәмийинленген хәм көп балалы шаңарақлар, бағыўшысын жойтқан шаңарақлар перзентлерине хәм де майып балаларға балалар дем алыў орынлары жолламаларының бақаларын қаржы имканиятлары дәрежесинде жұмыс бериўши есабынан қаплаў.

4.38. Тараў көлеминде илимий тийкарланған мийнет нормаларын ислеп шығыў ушын шәрт-шараят жаратыў арқалы нормативлик негизди раўажландырыў жұмысларын даўам еттириў.

4.39. Тараў системасындағы мәкемелердің барлық аталыўдағы оқытыўшылар, сондай-ақ, логопедлер ушын мийнет ҳақы мийнетке ҳақы төлеў бирден-бир тариф сеткасы разрядлары тийкарында төленеди.

4.40. Тараў системасындағы мәкемелер қараўыллары мийнетине ҳақы төлеўде талап етилетуғын кәсиплик талапларын орынлаў дәрежесинен келип шыққан ҳалда разрядларын төмендегише белгилеў:

- мийнет стажы 1 жылға шекем – 1- разряд;
- мийнет стажы 1 жылдан артық – 2- разряд.

Ўақытына пропорционал тәризде әмелге асырылады. Бунда жұмыс бериўши ҳәр бир хызметкердің ҳақыйқатта ислеген жұмыс ўақтың, соның ишинде жұмыс ўақтынан тысқары ислеген ўақтың өз ўақтында анық есаплап барыўы ҳәм жұмыс ўақтынан тысқары жұмыстың ең көп мүддети ўзликсиз еки күн даўамында төрт сааттан (мийнет шараяты аўыр ҳәм зыянлы жұмысларда - бир күнде еки сааттан) ҳәм жылына бир жүз жигирма сааттан артық болмаслығын тәмийинлеўи керек.

4.41. Тараў бойынша хызметкерлерге ис ҳақы төлеў ўақытпай, ҳақыйқатта ислеген жұмыс ўақтына пропорционал тәризде әмелге асырылады. Бунда жұмыс бериўши ҳәр бир хызметкердің ҳақыйқатта ислеген жұмыс ўақтың, соның ишинде жұмыстан ўақтынан тысқары ислеген ўақтың өз ўақтында анық есаплап барыўы ҳәм жұмыс ўақтынан тысқары жұмыстың ең көп мүддети ўзликсиз еки күн даўамында төрт сааттан (мийнет шараяты аўыр ҳәм зыянлы жұмысларда - бир күнде еки сааттан) ҳәм жылына бир жүз жигирма сааттан артық болмаслығын тәмийинлеўи керек.

4.42. Мәкемелер жәмәәтлик шәртнамаларына киргизиў арқалы бюджеттен тысқары қаржылары есабынан мәкемеде узақ жыллар ислеп пенсияға шыққан, хәзирде жұмыс ислеп атырған, кем тәмийинленген хызметкерлер, студент-оқыўшыларды мәкемеге тийисли емлеў-профилактика мәкемелеринде тереңлестирилген медициналық көриктен өткериўи, емлениўи ҳәм дем алыўларын жеңилликли ҳәм де бийпул шөлкемлестириўи мумкин.

4.43. Хызметкерке оның айыбы болмаған жағдайларда жүзеге келген бос турып қалыўлар ушын орташа мийнет ҳақысы сақланыўын тәмийинлеў.

4.44. Тиккелей рәўиште тараў системасыда әмелий искерлик пенен шуғылланып атырған "Халық" ҳәм "Хызмет көрсеткен илим ғайраткери" хўрметли атақ ийелери ушын төлемлер Республикада белгиленген мийнетке ҳақы төлеўдің ең муғдарының 3 есеси, "Хызмет көрсеткен" хўрметли атақ ийелери ушын 1,6 есеси муғдарыда төлем белгилеў.

4.45. Министрлик ҳәм Қарақалпақстан Республикасы кеңесиниң қоспа қарарына тийкар биргеликте өткерип атырған көрик-таңлаўлар, мәдений, руўхый-ағартыўшылық ҳәм спорт-туризм илажларында қатнасқан хызметкерлерге, илажларда қатнасқан ўақтында жұмыс орнында орташа ис ҳақысы сақланып қалынады.

V. МИЙНЕТ ТӘРТИБИ

5.1. Мәкемелерде жұмыс бериўшилер тәрәпинен кәсиплик аўқамы менен келисилген ҳалда хызметкерлердің лаўазым көрсетпелери, ишки мийнет тәртиби қағыйдалары ҳәм де жәмәәтлик шәртнамалар қосымшалары менен локал нормативлик хўжжетлер сыпатында дүзиледи ҳәм бәрше хызметкерлердің таныстырылыўы тәмийинленеди.

5.2. Бәрше мәкеме хызметкерлерине интизам жаза шараларын қолланыўда МКның 181,182,183,184-статьялары хәм ишки мийнет тәртиби қағыйдаларына әмел етиў.

Инсан ҳуқықлары хәм еркинликлерин қорғаў, мийнет мүнәсибетлеринде хызметкерлердиң ҳуқық хәм ўәкилликлерине әмел етилиўин тәмийинлеў мақсетинде мәкемелерде юридикалық, кадрлар бөлими хәм мийнетти қорғаў хызмети хызметкерлериниң хәм де кәсиплик аўқамлары белсендилериниң ҳуқықый билимлерин асырып барыў.

5.3. МКның тийисли статьяларында көзде тутылған талаплар тийкарында мәкемелерде ишки мийнет тәртиби қағыйдаларын ислеп шығылыўын тәмийинлеў.

5.4. Мәкемелерде жумыс бериўшилер хәм хызметкерлер ўәкиллеринен ибарат тең сандағы жекке мийнет тартыслары комиссияларын дүзиў (ХМШның Ўзбекстан Республикасы тәрәпинен ратификация қылынған 135-санлы конвенциясының 3-статьясына муўапық “мийнет тартыслары комиссиялары ағзалары” хәм “мийнетти қорғаў бойынша ўәкиллер” мийнеткешлер ўәкиллери сыпатында тән алынады.)

VI. МИЙНЕТ ҚӘҮИПСИЗЛИГИ ХӘМ ГИГИЕНАСЫ

Министрликтиң миннетлемелери:

6.1. Министрлик курамындағы мәкемелерде жумыс ислеп атырған бәрше бөлим меңгериўшилери хәм мийнетти қорғаў хызмети кәнигелерин мийнетти қорғаў бойынша оқытыўды шөлкемлестиреди хәм де билимлерин тексерип, тийисли гүўалықлар менен тәмийинлейди.

6.2. Мәкемелерде “Ўзбекстан Республикасы денсаўлықты сақлаў министрлиги курамындағы мәкемелерде мийнетти қорғаў хәм өрт қәўипсизилиги бойынша жумысларды шөлкемлестириў ҳаққында Реже»ге тийкар мийнетти қорғаў жумысларын шөлкемлестиреди.

6.3. Кәсиплик аўқамы менен биргеликте өндиристе жарақатланыў хәм кәсип кеселликлериниң алдын алыў бойынша тараў бағдарламаларын ислеп шығыў хәм орынланыўын тәмийинлеў.

6.4. Министрлик курамындағы ҳәр бир мәкеме хәм шөлкемлерде жәмәатлик шәртнамаларды дүзиўде әмелдеги нызамларға муўапық мийнетти қорғаў илажлары ушын зәрүр болған муғдарда қаржы ажыратылыўын хәм олардың толық жумсалыўын тәмийинлейди.

6.5. Хызметкерлерди өндиристеги бахытсыз хәдийселер хәм кәсип кеселликлеринен Ўзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2009-жыл 24 июньдағы 177-санлы қарары менен тастыйықланған ““Жумыс бериўшиниң пуқаралық жуўапкершилигин мәжбүрий қамсызландырыў қағыйдалары” талапларына муўапық қамсызландырады.

6.6. Тараў мәкемелериндеги ҳәр бир жумыс бериўши мийнетти қорғаў ушын зәрүр болған қаржыларды нызам ҳүжжетлеринде, жәмәатлик шәртнамаларда, сондай-ақ жәмәатлик келисимлерде хәм де мәкемениң мийнетти қорғаў Питиминде белгиленетуғын муғдарда ажыратады. Сондай-ақ, “Мийнетти қорғаў ҳаққында”ғы нызамның 18-статьясы, Ўзбекстан Республикасы Әдиллик министрлигинде 2009-жыл 25- августтағы 1998-сан менен дизимге алынған “Денсаўлықты сақлаў хәм медицина ислеп шығарыўшылары хызметкерлери ушын арнаўлы

кийим, арнаўлы аяқ кийим ҳам басқа жекке тәртиптеги қорғаныў буйымларын бийпул бериўдиң Үлги нормаларына тийкар мийнет шараяты қолайсыз жумысларда бәнт болған хызметкерлерди сүт, емлеў-профилактика азық-аўқаты, газленген дүзли суў, жекке қорғаныў ҳам гигиена буйымлары ҳам де ҳәр бир хызметкерди айына 400 гр.нан кем болмаған муғдарда гигиена (жуўыў) буйымлары менен тәмийинлейди. Бундай жумыслардың дизими ҳам оларды бериў нормаларын жәмәәтлик шәртнамаларда белгилейди.

Сондай-ақ, бәрше хызметкерлер жекке қорғаныў ҳам антисептик, дезинфекция буйымлары менен тәмийинленеди.

6.7. Өзбекстан Республикасы “Мийнетти қорғаў ҳаққында”ғы Нызамның 33-статьясы ҳам Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2005-жыл 11 февральдағы 60-санлы қарары менен тастыйықланған “Хызметкерлерге олардың мийнет ўазыйпасын орынлаў менен байланыслы болған ҳалда жарақатланыўы, кәсип кеселликлерине шалыныўы яки денсаўлығының басқа түрде зыянланыўы себепли жеткерилген зыянды төлеў қағыйдалары”на тийкар бир мәртелик напақа төлейди;

- хызметкердиң денсаўлығына жеткерилген зыянның орнын қаплаў ушын жәбирлениўшиниң мийнетте майып болыўына шекемги болған орташа айлық мийнет ҳақысына салыстырғанда жәбирлениўши тәрәпинен кәсипке байланыслы мийнетке жарамлылығын жойтыў дәрежесине муўапық болған пайызлардағы ҳәр айлық төлем, сондай-ақ хызметкердиң еки жыллық мийнет ҳақысынан кем болмаған муғдарда бир мәрте берилетуғын напақа төлеми ҳам де хызметкердиң ден саўлығы зыянланыўынан келип шыққан қосымша қәрежетлерди (егер ол емлениў, протез қойдырыў ҳам медициналық ҳам де социаллық жәрдемниң басқа түрлерине мүтәж деп табылған болса, усы емлениўлер менен байланыслы қәрежетлер, сондай-ақ жәбирлениўшиниң қайта таярланыўы ҳам медициналық жуўмаққа муўапық жумысқа жайласыўы ушын қәрежетлер ҳам басқа қәрежетлер) компенсация қилади.

- өндиристеге бахытсыз ҳәдийсе яки кәсип кеселлиги ақыбетинде хызметкер қайтыс болған тәғдирде, зыянның орны қапланыўы ҳуқықына ийе болған шахсларға бағыўшысының қайтыс болғанлығы себепли жеткерилген зыянның орнын қаплаў ушын нызам ҳужжетлеринде белгиленген тәртипте ҳәр айлық төлемлерди, сондай-ақ қайтыс болған хызметкердиң орташа жыллық мийнет ҳақысының алты есесинен кем болмаған муғдарда бир мәрте берилетуғын напақа төлеўди ҳам жерлеў менен байланыслы болған қәрежетлерди өз мойнына алады.

6.8. Жумыс бериўшилер Мийнет кодексиниң 214-статьясы, “Мийнетти қорғаў ҳаққында”ғы Өзбекстан Республикасы Нызамының 24-статьясы талаплары тийкарында хызметкерлерди дәслепки тәризде ҳам кейин ўақытлары ўақты-ўақты менен медициналық көриктен бийпул (ВИЧ, гепатит, А,В,С ҳам басқалар усылар қатарында) өткерилиўин шөлкемлестиреди.

6.9. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2008-жыл 12-ноябрьдеги 245-санлы қарары менен тастыйықланған “Мәкеме, шөлкем ҳам кәрханаларда мийнетти қорғаў фондын шөлкемлестиреў ҳам оның қаржыларынан пайдаланыў тәртиби ҳаққындағы Реже”ге тийкар:

мәмлекетлик емес ҳам хожалық есабынан жумыс алып барып атырған мәкемелерде мийнетке ҳақы төлеў фондының 2 пайызы муғдарында:

бюджеттен қаржыландырылатуғын мәкемелердиң материаллық техникалық базасын раўажландырыўды модернизация қылыўға ҳам оңлаў ислерине

жөнелттирилген қаржының 10 пайызынан кем болмаған мұғдарда мийнетти қорғау фондын шөлкемлестиреди хәм бул қаржылар хызметкерлердин мийнет шараятларын, мийнетти қорғау жумысларын жақсылау, жекке қорғаныу буйымлары менен тәмийинлеу, медициналық көриктен өткеріу хәм санитария-саламатластыру илажларын қаржыландыру мақсетлеринде сарплайды.

6.10. Мәкеме хәм шөлкемлердеги мийнетти қорғау бойынша сайланған ўәкиллерди хошаметлеп барады.

6.11. Ўзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1997-жыл 6-июльдағы 286-санлы қарары менен тастыйықланған “Өндиристеги бахытсыз хәдийселерди хәм хызметкерлер денсаўлығының басқа түрдеги зыянланыўын тексеріу хәм есапқа алыу ҳаққындағы Реже” талабына тийкар ақыбети өлим менен жуўмақланған бахытсыз хәдийселерди анализ етеди хәм де қала (район) медицина бирлеспелери хәм министрлик мәжилислеринде додалап барады.

6.12. Ўзбекстан кәсиплик аўқамлары Федерациясы Кеңеси Президиумының 04.04.2017-жыл № 6-44 “с” санлы қарары менен тастыйықланған усынысларға бола мийнетти қорғау бойынша питим дүзиу хәм оны қаржыландыру илажларын көреди.

6.13. Медицина объектларин хәм медицина үскенелерин сынау хәм де пайдаланыуға қабыл етиу бойынша комиссиялар курамына Ўзбекстан денсаўлықты сақлау хызметкерлери кәсиплик аўқамының Қарақалпақстан Республикасы бойынша мийнет техник инспекторы яки Ўзбекстан кәсиплик аўқамлары Федерациясының Қарақалпақстан Кеңеси мийнетти қорғау хызмети хызметкерлери киритилиўин тәмийинлеу.

6.14. Жумыс бериўши ҳәр бес жылда кеминде бир мәртебе “Жумыс орынларын мийнет шараятлары хәм әсбап-үскенелерден жарақатлау кәўипилиги бойынша аттестациядан өткеріу тәртиби ҳаққындағы Реже” тийкарында жумыс орынларын мийнет шараятлары хәм әсбап-үскенелерден жарақатланыу кәўипилиги бойынша биринши нәўбетте төмендеги жумыс орынларын аттестациядан өткерилиўин тәмийинлейди:

-мийнет шараятлары бойынша хызметкерлерге белгиленген тәртипте жеңилликлер хәм компенсациялар нәзерде тутылған жумыс орынлары (Ўзбекстан Республикасы мәмлекетлик мәкемелери медицина хәм фармацевтика хызметкерлери мийнетине ҳақы төлеу тәртиби хәм шәртлери ҳаққындағы Режениң 2-қосымшасы);

- майыплар бәнт болған жумыс орынлары;

-жеңиллетилген тәризде пенсияға шығыу ҳуқықын беретугын ислеп шығарыулар, мәкемелер, жумыслар, кәсиплер хәм көрсетикишлер (ӨзР МК 1994 ж 250-санлы қарары 2-дизим 1-бөлим, 3-дизим 1-бөлим).

6.15. Хызметкерлердин саны елиу адам хәм оннан артық болған ҳәр бир мәкемелерде мийнетти қорғау талапларына әмел етилиўин тәмийинлеу, олардың орынланыуы үстинен қадағалауды әмелге асыру мақсетинде мийнетти қорғау бойынша кәниге лаўазымы ендириледи.

6.16. Жумыс бериўши мәкеме этирапында хәм оның тыскарысында, сондай-ақ жумыс бериўши берген транспортта жумысқа келиу яки жумыстан кетиу ўақтында хызметкердин саўлығына мийнет жарақаты менен жеткерилген зыян ушын материаллық жуўапкер болады.

6.17. Пандемия дәуірінде мийнет шараятында зәрүр болғанда, сондай-ақ нәўбетшиликте вахта усылында ислеўши хызметкерлерди жумысқа барып келиўи ушын жумыс бериўши тәрeпинен транспорт қуралы менен тәмийинлейди.

Қарақалпақстан Республикасы Кеңесиниң миннетлемелери:

6.18. Мийнетти қорғаўға байланыслы нормативлик-хуқықый хўжжетлерди экспертизадан өткерий.

6.19. Кәсиплик аўқамы ағзаларына мийнетти қорғаў бойынша бийпул хуқықый жәрдемлер көрсетип барыў.

6.20. Мийнетти қорғаў ҳаққындағы нызам хўжжетлерине ҳәм мийнетти қорғаў қағыйдаларына әмел етилиўин тексерип ҳәм қадағалап барыў.

6.21. Министрлик қурамындағы мәкемелер хызметкерлериниң мийнет шараятларын ҳәм студент-оқыўшылар ушын оқыў шараятлары ҳәм де студентлер турар жайларында турмыс шараятларын жақсылаўға көмеклесий.

6.22. Министрлик қурамындағы мәкемелер хызметкерлерине, оқыў орынлары студент-оқыўшыларына әмелдеги нызам ҳәм нормативлик хўжжетлерде орнатылған жеңилликлердиң берилиўи үстинен қадағалаў алып барыў, керек болған жағдайларда олардың мийнет хуқықларын қорғап даўа арзасы менен судқа мўрәжат етиў.

6.23. Мийнетти қорғаў мәселелеринде кәсиплик аўқамы белсендилери ҳәм жумыс бериўшилерге шөлкемлестириўшилиқ, хуқықый жәрдемлер бериў.

6.24. Мийнет шәрtnамасы тийкарында мәкемелерде жумыс ислеп атырған хызметкерлерди жумыс бериўшиниң пуқаралық жуўапкершилигин мәжбүрий қамсызландырыў ҳаққындағы нызам талаплары орынланыўын қадағалаў.

VII. РУЎХЫЙ-АҒАРТЫЎШЫЛЫҚ ЖУМЫСЛАРЫ, ДЕНЕ ТӘРБИЯСЫ ҲӘМ СПОРТТЫ ҒАЛАБАЛАСТЫРЫЎ, ХЫЗМЕТКЕРЛЕР ҲӘМ ОЛАРДЫҢ ШАҢАРАҚ АҒЗАЛАРЫН САЎАЛЛАНДЫРЫЎ

Министрликтин миннетлемелери:

7.1. Мәкемелерде “Руўхый-ағартыўшылық” ханаларын шөлкемлестирий, оларды Президент шығармалары, Ғәрезсизлик жылларында баспадан шығарылған жаңа әдебиятлар, плакатлар ҳәм де техникалық қураллар менен тәмийинлеў.

7.2. Министрлик қарамындағы мәкемелер хызметкерлери, жоқары ҳәм орта арнаўлы оқыў орынлары студент ҳәм оқыўшыларының саламатлығын беккемлеў, оларды спорт пенен удайы түрде шуғылланыўларын шөлкемлестирий мақсетинде сол мәкемелерге тийисли дене тәрбиясы ҳәм спорт биналарын зәрүр әсбап-үскенелер, жумсақ ҳәм қатты үскенелер менен тәмийинлеў.

Қарақалпақстан Республикасы Кеңесиниң миннетлемелери:

7.3. Руўхыйлық ҳәм ағартыўшылық тараўындағы реформаларды мәмлекет сиясатының тийкаргы жөнелиси деп есаплаў ҳәм нәтийжелилигин асырыў бойынша руўхыйлық-ағартыўшылық ханалары ҳәм мәлимлеме орайларын Президент шығармалары, Ғәрезсизлик жылларында баспадан шығарылған жаңа әдебиятлар дәрежесин асырыў. Руўхыйлық-ағартыўшылық тараўындағы Мәмлекет

сиясаты, Президент Пәрманлары, Хүкімет қарарларының әхмийетин ғалаба хабар кураллары арқалы үгит-нәсиятлау.

7.4. Жасларымыздың пидәкер, билимдан, ўатансүйиўшилиқ, саламат идеяға ийе болыўлары, идеялық бослықларға жол қоймаўы ушын, сондай-ақ наркотиклик хәм АИЖС кеселлигиниң алдын алыў бойынша удайы түрде шынығыўлар, тәрбиялық жумысларды алып барыў, жас дәретиўшилер клубларына, спорт секцияларына тартыўдың ғалабалығын тәмийинлеў.

7.5. Өзбекстан Республикасы дене тәрбиясы хәм спорт ҳаққындағы Нызамы, Президент Пәрманлары хәм де Өзбекстан Республикасы Министрлер Кеңеси қарарларын орынлаў мақсетинде тараў хызметкерлерин, жасларды, студентлерди удайы түрде дене тәрбиясы хәм спортқа тартыў, бул жумыслардың ғалабалығын асырыў бойынша анық ис-илажларды турмысқа енгизиў, әсиресе, тараў хызметкерлери хәм студент-оқыўшылар арасында спортты раўажландырыў, спорт жарысларын, спартакиада хәм Универсиада ойынларын жоқары дәрежеде өткерий мақсетинде жоқары хәм орта арнаўлы кәсип-өнер колледжлери спорт базаларының материаллық-техникалық базасын беккемлеў, оларды оңлаў, керекли спорт буйымлары менен тәмийинлеў мәселелерин шәртнама хәм келисимлерде сәўлелендирий.

7.6. Санаторий-курортларға хәм емлеў орынларына кәсиплик аўқамлары шөлкемлери тәрәпинен берилетуғын жолламлардың Өзбекстан кәсиплик аўқамлары Федерациясы Кеңеси Президиумы тәрәпинен 2013-жыл 26-январьдағы 9-24-санлы қарары менен тастыйықланған “Санаторий хәм дем алыў үйлерине берилетуғын жеңиллетилген жолламалардан пайдаланыўға байланыслы Инструкция”ға әмел еткен ҳалда белистирилиўин тәмийинлеў.

Биргеликтеги миннетлемелери:

7.7. Жаз мәўсиминде хызметкерлер перзентлериниң балаларды дем алдырыў орынларында саламатластырылыўын шөлкемлестириўге қаратылған ис-илажларды әмелге асырып барыў.

7.8. Жәмәәтлик шәртнама хәм келисимлер арқалы көп балалы хәм кем тәмийинленген шаңарақлар ўәкиллерине, урыс хәм мийнет ветеранларын саламатластырыў ушын материаллық жәрдем көрсетип барыў.

7.9. Хәр бир мәкемеде жалғыз кеселер, пенсионерлер, майыплар, кем тәмийинленген хәм көп балалы шаңарақларды материаллық жақтан қоллап-қуўатлаў хәм хәр тәрәплеме социаллық жәрдемлер көрсетиў ушын хәр жылы Наўрыз хәм Ғәрезсизлик байрамлары қарсаңыда мақсетли улыўма халықлық қәўендерлик шембиликлердиң шөлкемлестирилиўи хәм өткерилиўинде хызметкерлердиң өз ықтыяры менен қатнасыўын тәмийинлеў.

7.10. Хызметкерлер хәм олардың шаңарақ ағзалары арасында саламат турмыс тәризин үгит-нәсиятлаў мақсетинде тәрәплер төмендегилерди өз миннетлемесине алады:

а) дене тәрбиясы хәм спорт билан шуғылланыўлары ушын арнаўлы үскенеленген хана яки спорт майданшаларын шөлкемлестирий, дене тәрбиясы жәмийетлерин дүзиў хәм олардың жумысын жанландырыў;

б) Хызметкерлерди спорт кийимлери хәм де спорт инвентарлары билан тәмийинлеў;

в) Технология, өндирис хэм жумыс шараятларынан келип шығып, хызметкерлерге гимнастика шынығыўларын орынлаўлары ушын жумыс ўақытына киритилетуғын арнаўлы тәнепислер ендириў;

г) Хәптесине кеминде бир мәртебе хызметкерлер арасында спорттың жуўырыў, сүзиў, футбол, волейбол, баскетбол, теннис хэм т.б. түрлеринен “Саламатлық күни”н шөлкемлестириў;

д) Жәмийетлик шөлкемлер хэм фондларды кең түрде тартқан ҳалда хызметкерлер хэм олардың шаңарақ ағзаларын турли спорт секциялары, дөгереклерине тартыў хэм де олар арасында спартакиадалар, спорттың хәр қыйлы түрлери бойынша жарыслар шөлкемлестириў.

е) Өзбекстан кәсиплик аўқамлары Федерациясының Дене тәрбиясы хэм спорт басқармасы менен байланысларды беккемлеў.

ё) Саламат турмыс тәризи хэм спортты раўажландырыў мақсетинде мәкеме, кәрханада жумыс ислеп атырған хызметкерге “Спортты үгит-нәсиятлаўшы” қосымша ўазыйпасын жүклеў хэм оның базалық лаўазым айлығына 20 пайыз муғдарында үстеме белгилениўин жолға қойыў;

7.11. Тараў жоқары хэм орта арнаўлы билимлендириў мәкемелери студент хэм оқыўшылары сана-сезимине миллий ғәрезсизлик идеяларын синдириў, мәдениятын жоқарылатыў, сондай-ақ, хызметкерлерге бугунги күнда әмелге асырылып атырған мәмлекетлик сиясаттың тийкарғы бағдарлары, кең көлемдеги реформалар, мәмлекет бағдарламалардың әхмийетин түсиндириў мақсетинде бир айда бир мәрте “Руўхыйлық саатлары”н шөлкемлестириў, оларда жәмийетлик ғайраткерлер, илимпазлар, жазыўшы-шайырлар, сиясатшылар хэм тағы басқалардың қатнасыўын тәмийинлеў арқалы ғәрезсизлик жылларында мәмлекетимизде әмелге асырылып атырған кең көлемли реформалар, дөретиўшилиқ жумыслар, денсаўлықты сақлаў, саламат әўладты тәрбиялаў, билимлендириў, илим хэм де басқа тараўларда, мәмлекетимиздің социаллық-сиёсий турмысында жүз берип атырған унамлы өзгерис хэм жаңаланыўлар ҳаққында мағлыўматлар берип барылыўын тәмийинлеў.

7.12. Денсаўлықты сақлаў хызметкерлери ушын көркем хәўескерлик таңлаўларын, “Хамшира” хэм басқа кәсипке байланыслы көрик-таңлаўларын шөлкемлестириў.

7.13. Министрлик хэм Қарақалпақстан Республикасы кеңесиниң қоспа қарарлары тийкарында өткерилген қоспа илажлар, таңлаўлар қатнасыўшылары хэм жеңимпазларын мәкемениң материаллық хошаметлеў хэм раўажландырыў фонды есабынан режеде белгиленген муғдарда хошаметленип барылады.

7.14. Министрликке қараслы мәкемелер хызметкерлери арасында саламат турмыс тәризин үгит-нәсиятлаў, спиртли ишимликлер хэм текеки өнимлерин пайдаланыў сыяқлы зыянлы әдетлерге қарсы биргеликте гүресий.

7.15. Жыл даўамында кәсиплик аўқамлары хэм жумыс бериўшилер тәрәпинен хызметкерлердің республикамыздың тарийхый қалаларына хэм өзилериниң аймақларындағы дыққатға ылайықлы орынларына саяхатлары шөлкемлестирилип барылады.

7.16. 11 ноябрь – “Кәсиплик аўқамлары күни” деп белгиленгенлиги мүнәсибети менен хәр жылы шөлкем хэм мәкемелерде кәсиплик аўқамлары күнине бағишланған мәдений, руўхый-ағартыўшылық хэм спорт-саламатластырыў илажлары, кәсиплик аўқамы искерлигине байланыслы кўрик-танловлар,

конференция, форум, семинар-тренинг хәм социаллық шериклер менен ушырасыулар өткеріу.

VIII. ХАЯЛЛАР МИЙНЕТИН ТӘРТИПКЕ САЛЫҰ, ХАЯЛЛАР ХӘМ ШАҢАРАҚЛЫҚ ҰАЗЫЙПАЛАРДЫ ОРЫНЛАҰ МЕНЕН БӘНТ БОЛҒАН ШАХСЛАРҒА БЕРИЛЕТУҒЫН ҚОСЫМША ЖЕҢІЛЛИКЛЕР ХӘМ КЕПИЛЛИКЛЕР

Министрликтің миннетлемелери:

8.1. Үш жасқа шықпаған балалары бар хаялларға жұмыс уақтының хәптесине отыз бес сааттан аспайтуғын қысқартылған мүддетин белгилеу.

8.2. Хызметкер менен жұмыс беріуші арасындағы келісімге бола толықсыз жұмыс күни яки жұмыс хәптеси белгилеп қойылыуы мүмкин. Хәмиледар хаяллардың, он төрт жасқа шықпаған баласы (он алты жасқа шықпаған майып баласы) бар хаяллардың, соның ишинде қәуендерлигинде усындай баласы бар хаяллардың яки шаңарақтың наўқас ағзасын күтип-қарау менен бәнт болған шахстың илтимасына бола, жұмыс беріуші медициналық жуўмаққа муўапық оларға толықсыз жұмыс күни яки толықсыз жұмыс хәптесин белгилеу.

8.3. Хәмиледарлық хәм туўыу напқаасын хәмиледарлық хәм туўыу дем алысының пүтин дәуиринде толық мийнет ҳақы муғдарыда төлеу.

8.4. Хәмиледар хаялларды медициналық көриктен өтиўлери ушын жұмыс беріуші тәрәпинен олардың орташа мийнет ҳақысы сақланған ҳалда жұмыстан азат етиў (егер усы көрикти жұмыстан басқа уақытта өткеріу имканияти болмаса).

8.5. Хәмиледар хәм баласы бар хаяллар ушын МКде көзде тутылған кепилликлерге бойсынылыуын хәм де жеңилликлер берилиўини тәмийинлеу миннетлемесин өз мойнына алады.

8.6. Мийнет шараяти қолайсыз жұмысларда, сондай-ақ ер асты жұмысларында хаяллар мийнетинен пайдаланыуға жол қоймау, жер астындағы базы бир жұмыслар (физикалық күш талап етпейтуғын жұмыслар яки санитариялық хәм турмыслық хызмет көрсетиу жұмыслары) буған кирмейди.

Еки хәм оннан артық 12 жасқа шықпаған перзенти бар болған яки 16 жасқа шықпаған майып баласы бар хаялларға 3 жұмыс күнинен ибарат болған ҳақы төленетуғын қосымша дем алыс беріу.

8.7. Он төрт жасқа шекемги перзенти (16 жасқа шекемги майып перзенти) болған хаялларға хәм хәмиледар хаялларға ислеген ҳақыйқый уақытларына ҳақы төленген ҳалда олардың арзаларына муўапық 20 сааттан кем болмаған толықсыз жұмыс хәптесин белгилеу.

8.8. Емизиўли баласы бар болған оқыу орны студентлерине қалдырған сабақларын қайта тапсырыу, өзлестирип алыу шәртлери менен баласын аўқатландырыуы ушын тәнепислар беріу.

Биргеликтеги миннетлемелери:

8.9. Тәрәплер хаяллардың мийнет ҳуқықлары хәм социаллық кепилликлерин тәмийинлеу барысында ХМШның төмендеги Конвенцияларына әмел етеди:

“Зорлық яки мәжбүрий мийнет ҳақында”ғы 29-санлы Конвенция;

“Тең әҳмийетли жұмыс ушын еркеклер хәм хаял-қызларға тең мийнет ҳақы

төлеу хақында”ғы 100-санлы Конвенция;

“Аналықты қорғау хақында”ғы 103-санлы Конвенция;

“Мәжбүрий мийнетти сапластыруу хақында”ғы 105-санлы Конвенция;

“Мийнет хәм жұмыс турлери саласында кемситиулер хақында”ғы 111-санлы Конвенция.

IX. ЖАСЛАР УШЫН ҚОСЫМША ЖЕҢІЛЛИКЛЕР ХӘМ КЕПИЛЛИКЛЕР

Министрликтин миннетлемелери:

9.1. Билимлендириу мәкемелеринде өндиристен ажыралмаған халда оқып, оқыу жобасын орынлап атырған хызметкерлерге хақы төленетуғын қосымша дем алыс бериу, қысқартылған жұмыс хәптесин белгилеу хәм басқа жеңилликлерден пайдаланыу хуқықын жәмәәтлик шәртнамаларында белгилеп қойыу.

9.2. “Устаз-шәкирт” усылын ендириу бойынша бирге ислесиу жұмысларын күшейтиу, тараудағы колледж питкериушилериниң толық бәнтлигин тәмийинлеуге ерисиу хәм де өзиниң жұмыс орынларында қонымлығы бойынша турақлы мониторинг алып барыу.

9.3. Жоқары хәм кәсип-өнер билимлендириу орынларын айрықша баҳаларға питкерип, мәкемелерде биринши жыл жұмыс ислеп атырған жас қәнигелерди материаллық тәрептен қоллап-қууатлау мақсетинде қаржы имканиятынан келип шыққан халда жұмыс бериуши есабынан Республикада орнатылған мийнетке хақы төлеудиң ең кем муғдарының 50 пайызы муғдарыда бир мәртелик материаллық жәрдем көрсетиу.

9.4. Жоқары хәм кәсип-өнер билимлендириу орынларын айрықша баҳаларға питкерип, мәкемелерде биринши жыл жұмыс ислеп атырған жас қәнигелерге имканият дәрежесинде қосымша мийнет хақы төлеуди жәмәәтлик шәртнамалар арқалы әмелге асырыу.

9.5. Узакдан қатнап оқытуғын студент-оқыушыларды студентлер турар жайларынан жай менен тәмийинлеу, кем тәмийинленген, бағыушысын жойтқан студентлерге керек жағдайларда турар жайлардағы ижара баҳасын 50 % дан көп болмаған муғдарда белгилеу.

9.6. Мийнет Кодексинде жасларға көзде тутылған кепилликлердиң мәкеме, кәрханада әмел етилиуин хәм де жеңилликлер берилиуини тәмийинлеу миннетлемелерин өз жууапкершилигине алады

Қарақалпақстан Республикасы Кеңесиниң миннетлемелери:

9.7. “Устаз-шәкирт” усылын ендириу бойынша бирге ислесиу жұмысларын күшейтиу, тараудағы колледж питкериушилериниң толық бәнтлигин тәмийинлеуге ерисиу хәм де өзиниң жұмыс орынларында қонымлығы бойынша турақлы мониторинг алып барыу..

9.8. Жоқары хәм кәсип-өнер билимлендириу орынларын айрықша баҳаларға питкерип, мәкемелерде биринши жыл жұмыс ислеп атырған жас қәнигелерди материаллық тәрептен қоллап-қууатлау мақсетинде кәсиплик аўқамы қаржылары есабынан Республикада орнатылған мийнетке хақы төлеудиң ең кем муғдарының

50 пайызы муғдарыда бир мәртелик материаллық жәрдем көрсетиў хәм “Устаз-шәкирт” ханаларын безеўге қаржы имканиятынан келип шыққан ҳалда көмеклесий.

9.9. МКның 84-статьясына тийкарланып орта-арнаўлы, кәсип-өнер хәм жоқары билимлендирий мәкемелериниң питкериўшилер билимлендирий мәкемелерин тамамлаған күнинен баслап үш жыл ишинде биринши рет жумысқа қабыл етилгенде дәслепки сынаў мүддетиниң белгиленбеўи хәм 247¹-статьясына тийкар үш жыл ишинде биринши рет жумысқа кирген питкериўшилер менен мийнет шәртнамасы дүзилген күннен баслап үш жыллық мүддет өткенинше жумыс бериўшиниң басламасы менен бийкар етилгенде бул ҳаққында жумыс бериўши жергиликли мийнет органларына хабар берилиўи үстинен жәмәтшилик қадағалаўын алып барыў.

Х. СОЦИАЛЛЫҚ ЖЕҢИЛЛИК ХӘМ КЕПИЛЛИКЛЕР

10.1. Хәр жылы гүз мәўсиминде кәрхананың дизимдеги ислеўшилерине аўыл хожалығы өнимлерин сатып алыўи ушын мәкемениң қаржы имканиятларынан келип шыққан ҳалда материаллық жәрдем берилиўин тәмийинлейди.

10.2. Хызметкер, сондай-ақ оның жақын қарындасы қайтыс болғанда, жерлеў мереклери ушын мәкеме есабынан транспорт хызметин көрсетиў.

10.3. Хызметкер пенсияға шығыўи мүнәсибети менен жумыстан шығып атырғанда оны лаўазым мийнет ҳақысынан кем болмаған муғдарда хошаметлеў.

10.4. Юбилей жасына жеткен (50,55,60 жас) хызметкерлерди мәкемениң қаржы имканиятларынан келип шыққан ҳалда мәкеме есабынан лаўазым мийнет ҳақысының бир есеси муғдарында сыйлықлаў.

10.5. Тереңлестирилген медициналық көрик хәм емланиўге мүтәж хызметкерлер ушын қаржы имканиятларынан келип шыққан ҳалда мәкеме есабынан медициналық хызмет хәм диагностика қәрежетлериниң бир бөлегин (кеминде 50%) төлеў (тийисли хўжетлер усыныс еткенде).

10.6. Тараўда кеминде 10 жыл ислеп пенсияға шыққан, ислемайтуғын пенсионерлерге олардың арзаларына муўапық кәсиплик аўқам комитети менен келисилген ҳалда қаржы имканиятларынан келип шығып мәкеме қаржыларынан жолламаның белгили бир бөлегин төлеў шәрти менен жеңиллетилген жолламалар ажыратыў.

10.7. Хызметкер қайтыс болғанда оның шаңарағына Республикада орнатылған мийнетке ҳақы төлеўдиң ең кем муғдарының 10 есесинен кем болмаған муғдарда хәм тараўда ислеп пенсияға шыққан пенсионер қайтыс болғанда оның шаңарағына мийнетке ҳақы төлеўдиң ең кем муғдарының 8 есесинен кем болмаған муғдарыда мәкеме есабынан материаллық жәрдем бериў.

10.8. Хызметкерлер хәм олардың шаңарақ ағзаларын санаторий, санаторий-профилакторияларда саламатластырыў ушын мәкемелер қаржы имканиятларынан келип шыққан ҳалда қаржы ажыратыў.

10.9. Төмендеги мақсадлар ушын мәкеме хәм шөлкемлер кәсиплик аўқамы комитетлери есабына хәр айда мәкеме хәм шөлкемлер мийнетке ис ҳақы төлеў фондынан 1 % ге шекем қаржылар өткерилиўин тәмийинлеў хәм оларды төмендегилерге жөнелттирий:

- мәдений-ғалабалық, дене тәрбиясы хәм спорт-саламатластырыў илажларын әмелге асырыў хәм раўажландырыў ушын;

- тараў хызметкерлерин социаллық қоллап-қуўатлаў хәм материаллық жәрдем көрсетиў ушын;

- урыс хәм мийнет ветеранлары, көп балалы хәм кем тәмийинленген шаңарақлар хәм де емлениўге мүтәж хызметкерлерди зәрүрлик туўылғанда керекли санатория-курорт жолламалары билан тәмийинлеў ушын;

- тийкарғы жумысынан азат қылынған кәсиплик аўқам комитетлери баслықларының мийнет ҳақылары ушын кәсиплик аўқам бюджетинен сарпланатуғын қаржылар жетиспегенде олардың мийнет ҳақылары ушын төленетуғын қаржылардың жетиспеген бөлегин қаплаў. (Бунда өткерилетуғын қаржылардың жоқарыдағы мақсетлер ушын бөлистириў муғдарлары жәмәтлик шәртнамаларында белгилеп қойылады).

10.10. Кәсиплик аўқамларының мийнетти қорғаў бойынша ўәкилликли ўәкиллери етип сайланған хызметкерлер хәм мийнет тартыслары комиссиясы ағзалары мийнет жәмәетиниң ўәкиллик органы ағзаларына теңлестириледи хәм оларға усы келисимде белгиленген ҳуқық, кепиллик хәм жеңилликлер бериў.

10.11. Тараў системасыда жумыс алып барып атырған хәм кәсиплик аўқам шөлкеми дүзилмеген хәм де жаңадан шөлкемлестирилип атырған хожалық субъектлеринде кәсиплик аўқамы шөлкемин дүзиўде өзиниң ўәкиллиги шеңберинде басланғия шөлкемлерге әмелий жәрдем көрсетиў.

10.12. Пандемия мүнәсибети менен кеселлик жуқтырған хызметкерлердин денсаўлығына зыян жеткерилгенлиги яки олардың аўыр аўхалға түсиўи хәм денсаўлығы тикленбегенлиги мүнәсибети менене жумыс бериўши хәм де кәсиплик аўқамы шөлкеми тәрәпинен қаржы имканиятларынан келип шыққан ҳалда материаллық жәрдем көрсетиў.

10.13. Коронавирус инфекциясы менен зыянланған яки зыянланған деп гүман етилиўи мүнәсибети менен карантинге жайластырылған ата-аналар (олардың орнын басыўшы шахслар, қәўендерлер), сондай-ақ, олардың 14 жасқа шекемги болған баласын күтип-қарап атырған шахсларға орташа айлық ис ҳақының 100 пайызы муғдарыда ўақытшалик мийнетке жарамсызлық напақасы төленеди.

XI. КЕЛИСИМДИ ӘМЕЛГЕ АСЫРЫЎ МЕХАНИЗМИ

11.1. Тәрәпpler Келисим миннетлемелериниң орынланыўын қадағала барады хәм оның нәтийжелерин хәр жылы, кеминде бир мәртебе қоспа жыйналысларда көрип шығады. Сол себепли тәрәпpler хәр жылдың 1-март күнине шекем Келисимниң орынланыўы бойынша комиссия ағзаларына мағлыўмат береди.

11.2. Келисимниң орынланыўын қадағалаўды, оны орынлаў барысында жүзеге келетуғын келиспеўшиликлерди шешиўди келисимниң орынланыўын қадағалап барыўшы комиссия әмелге асырады.

11.3. Келисимге қол қойған тәрәпplerдин хәр бири оны әмелге асырыўда өзиниң ўәкилликлери шеңберинде жуўапкершиликти тән алады хәм социаллық шериклик принциплери тийкарында бирге ислесиўди өзлериниң жуўапкершилигине алады.

11.4. Келисимге қол қойылғаннан соң, тәрәпpler Келисим күшке ийе болған мүддетте оны орынламаў яки бийкар етиў ҳуқықына ийе емес.

11.5. Усы Келисим миннетлемелери орынланбаған жағдайларда тәрәпpler жуўапкер хызметкерлерге МКның 181,182-статьяларына тийкар жаза илажларын қолланыўды талап етиўлери мүмкин.

11.6. Тәреплер усы келисимге тийкар жәмәәтлик шәртнамаларын муўапыкластырыў мақсетинде усы келисимниң көширмесин барлық төменги буўын шөлкемлерине жибереди.

Қарақалпақстан Республикасы
Денсаўлықты сақлаў министри

М.Курбанов

“28” май 2021 ж.

№ 01/3438

Өзбекстан Денсаўлықты сақлаў
хызметкерлери кәсиплик аўқамының
Қарақалпақстан Республикасы
Кеңеси баслығы

Л.Байбосынова

“28” май 2021 ж.

№ 1-24, "С"